

VINERI • 3 NOIEMBRIE 2006 • ANUL LVI NR. 44

FOAIA

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Unde sunt cei care nu mai sunt?

Povestea zguduitoare a unui copil român

Secretul străbunicii: fiertul săpunului

CALENDAR ORTODOX

6 noiembrie, luni – Sf. Pavel Mărt., Patr. Constantinopolului; Cuv. Luca
7 noiembrie, marți – Sfinții 33 Mucenici din Melitina; Cuv. Lazăr
8 noiembrie, miercuri – **Soborul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavril**
9 noiembrie, joi – Sf. Mc.: Claudiu, Castor, Sempronian și Nicostrat, Sf. Mc. Orisifor și Porfirie;
10 noiembrie, vineri – Sf. Apostoli: Rodion, Olimp, Erast și Sosipatru; Sf. Mucenic Orest
11 noiembrie, sâmbătă – Sf. Mucenici: Mina, Victor și Vichentie; Sf. Muceniță Ștefanida
12 noiembrie, duminică – Sf. Ioan cel Milostiv, Patr. Alexandrei; Cuv. Nil Pustnicul

AGENDĂ

6 noiembrie

1882 – s-a născut Aurel Vlaicu, inginer și pilot, creator al primelor plane românești.
1988 – s-a stins din viață preotul ortodox Ioan Magdu, care a slujit comunitatea credincioșilor români ortodocși din Bătania timp de 54 de ani.

7 noiembrie

1911 – s-a născut, la Bălcești, jud. Gorj, cântăreața Maria Lătărețu, cunoscută ca „privighetoarea Gorjului”.
1998 – s-a stins din viață Cornel Mândruțau, fostul preot ortodox român al parohiei Jaca.

8 noiembrie

1867 – s-a născut, la Jula, David Voniga.

9 noiembrie

1933 – s-a născut regizorul Lucian Pintilie.

10 noiembrie

1891 – a murit poetul francez Arthur Rimbaud.
1895 – s-a stins din viață, la București, scriitorul și istoricul român Alexandru Odobescu.

11 noiembrie

1928 – s-a născut chimistul american de origine română Gheorghe Metescu.
1950 – s-a născut, la Slobozia, Mircea Dinescu, scriitor, poet și editorialist.

12 noiembrie

1862 – s-a născut omul politic Vasile Goldiș.
1872 – s-a născut August Scriban, lingvist, autorul unui masiv Dicționar al Limbii Românești, apărut în anul 1939 la Iași, carte de referință și azi.
1960 – s-a născut celebra gimnastă Nadia Comăneci.

Citatul săptămânii

Cântecul, credința și limba

„Se vehiculează atât de des, mai nou, ideea unui internaționalism democratic, unde marile, înalte, sfintele noțiuni de patrie și patriotism se trec la index. Un popor fără de credință și fără o limbă a sa proprie, inconfundabilă, se pierde într-un amalgam mai mult sau mai puțin pestriț. Cântecul este liantul între credință și limbă pentru a da identitate unui popor și pentru a-l propulsa, ca seminție, dintr-o generație în alta.”

Budapesta

Șef nou la Oficiul pentru Minorități

Responsabilul cu problemele minorităților din cadrul Guvernului de la Budapesta, Kiss Péter, ministru al muncii, l-a numit, de la 15 octombrie, în funcția de președinte însărcinat al Oficiului pentru Minorități pe *Paulik Antal*. Acesta până acum a fost referentul pe probleme de învățământ, și director pentru naționalitățile slovacă și poloneză. Fostul președinte, *Heizer Antal*, lucrează de acum în Ministerul de Externe. E. I.

Jula

Ziua Culturală a Românilor din Ungaria

În prima sâmbătă a lunii noiembrie, la Jula va avea loc Ziua Culturală a Românilor din Ungaria. Programul tradițional al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria va găzdui aproape toate echipele de dansuri populare și corurile românești din țară. Cei interesați îi vor putea revedea, printre alții, pe

dansatorii din Aletea, Micherechi sau Săcal, precum și pe coriștii din Bătania, Jula și Chitighaz. La eveniment va participa și Echipa Folclorică a Casei de Cultură din Beiuș. Ziua culturală va avea loc pe 4 noiembrie, de la ora 11.00, la Centrul Cultural Românesc din Jula.

T. Boca

Telefonul redacției:
66/463-152

Budapesta

Sprijin pentru organizații civile românești

Prin Fondul Național Civil (NCA), în anul 2006 au primit bani pentru funcționare următoarele organizații românești: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU, președinte *dr. Ioan Ciotea*) – 1 milion de forinți; Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria (ICRU, director *dr. Maria Berényi*) – 1,2 milioane de forinți; Echipa de Păstrare a Tradițiilor Românești din Aletea (președinte

Ana Rocsár) – 150 de mii de forinți; Societatea Culturală a Românilor din Budapesta (președinte *dr. Maria Berényi*) – 300 de mii de forinți; Asociația Culturală a Românilor din Chitighaz (președinte *Ana Buha*) – 250 de mii de forinți; Asociația Românilor din Apateu (președinte *Ecaterina Szűcs*) – 100 de mii de forinți; Asociația Autogovernărilor Românești din județul Bihor (președinte *Gavril*

Crișan) – 150 de mii de forinți; Asociația Pensionarilor de Naționalitate din Săcal (președinte *Pálfi Tamás*) – 150 de mii de forinți; Asociația de Păstrare a Tradițiilor de Naționalitate din Săcal (Elisabeta Gui) – 100 de mii de forinți. UCRU a mai obținut prin concurs 260 de mii de forinți pentru întreținerea relațiilor internaționale ale organizației culturale.

Șt. Frățean

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Cimitirul Vesel din Săpânța
(Foto: din arhivă)

Micherechi

Sărbătoarea hramului

Săptămâna viitoare va fi o zi însemnată pentru mai multe dintre bisericile ortodoxe românești din Ungaria. La 8 noiembrie, de ziua Sf. Arhangheli Mihail și Gavril, mai multe comunități își sărbătoresc hramul bisericii. Și credincioșii ortodocși din Micherechi vor sărbători duminică, 12 noiembrie, la Biserica Sf. Arhangheli Mihail și Gavril, începând cu ora 9.00. Slujba arhierască va fi săvârșită de către Prea Sfinția Sa Episcopul *Sofronie*, însoțit de un sobor de preoți. Răspunsurile liturgice vor fi date de corul Facultății de Teologie Ortodoxă din Oradea, sub bagheta părintelui profesor *Mihai Brie*. A.L.C.

Micherechenii în excursie la Cluj

Conducerea Asociației pentru Micherechi organizează în fiecare an pentru membrii acesteia o excursie în România. Începând de sâmbătă, 4 noiembrie, 36 de micherecheni vor petrece două zile de vacanță pe frumoasele plaiuri românești în municipiul Cluj-Napoca. A.L.C.

O cunună de rugăciuni pentru sufletul Floricăi Ghitea

În Bihorul nostru românesc au curs multe lacrimi săptămâna trecută. La vârsta de doar 68 de ani, după o boală grea, s-a stins din viață Florica Ghitea, născută Petrușan. O femeie adorabilă și atentă, o soție fidelă și o credincioasă adevărată, nana Florica, împreună cu soțul ei mult iubit, bace Nuțu Ghitea, a făcut ca orice trecător prin Apateu să se simtă acolo ca acasă, să simtă spiritul românesc și ortodox al acestui sat cu o bogată tradiție. Bihorul pentru ei nu a fost împărțit de graniță. Erau cunoscuți la fel de bine și în Oradea, ca în satele românești din Bihorul nostru. Dar de acum înainte, lupta pentru românii bihoreni va trebui s-o ducă bace Nuțu singur. Nana Floare nu va mai fi alături de el. Ea și-a terminat lupta. Lupta pământescă. Dar cu siguranță ne va urmări de acolo, de Sus. Viața ei este o dovadă vie că nu trebuie să fii neapărat președinte sau șef ca să fii aprinsă candela românismului pe meleagurile ungurești. La mormântul nanei Florica s-au rugat preoți din România și din Ungaria, au plâns români din mai multe sate românești. Odihnește-te în pace, nana Florica!

Cuvântările care s-au ținut la despărțirea de cea care a fost Florica Ghitea au fost deschise de Pr. Laurian Lucian, Inspector Eparhial al Episcopiei Oradiei, dând citire mesajului PS Ioan, Episcopul Oradiei, Bihorului și Sălajului și toți cei de la Episcopia Oradiei, transmis îndureratei familii și în același timp tuturor celor prezenți.

„Fraților, întristată familie, iubiți credincioși, pe soția domnului Nuțu am cunoscut-o foarte bine, pentru că de multe ori am poposit în casa lor și am fost primit cu multă bucurie. Trecerea la cele veșnice a doamnei Florica ne-a afectat mult și este o grea încercare pentru soțul dânei. Totdeauna am admirat buna înțelegere a celor doi soți, dar și sufletul lor pentru Sfânta Biserică. Pentru noi, cei care i-am cunoscut, reprezintă o grea încercare această moarte a ei și la fel este o grea încercare și pentru biserica din Apateu, pentru că pierde un suflet bun. Singurul Dumnezeu poate să întărească pe fratele Nuțu, iar noi ne vom ruga mereu pentru sufletul celei care pleacă astăzi la Dumnezeu. Dumnezeu să-l mângâie pe bace Nuțu, iar sufletul roabei sale Florica să-l odihnească în pace. Dumnezeu să o ierte.”

Mesajul Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, a Prea Sfințitului Episcop

Sofronie, a fost transmis de Părintele Arhimandrit Siluan, de la mănăstirea noastră din Săcal:

„Preacucernici părinți, iubiți credincioși și credincioase, întristată familie, cuvintele psalmului spune că viața omului este 70 de ani, dar dacă este în putere, 80 de ani, iar ce este mai mult decât atât este osteneală și durere.

Așadar, viața oamenilor aici pe pământ, așa cum spune și Sf. Scriptură, ține până la o vreme și după aceea se apropie de sfârșitul ei. Deși tot în Sf. Scriptură se spune că viața omului este ca floarea câmpului, este ca suflarea vântului, totuși omul nu este numai o simplă făptură, nu este numai trupul pe care îl vedem cu toții înaintea noastră și pe care îl avem fiecare dintre noi, ci mai mult decât atâtă este sufletul omului, care este făcut după chipul lui Dumnezeu. Și atât de mult l-a iubit Dumnezeu pe om, pe care El însuși l-a făcut în această lume, încât la vremea potrivită l-a trimis în această lume pe însuși fiul său, Fiul lui Dumnezeu.

Luând trup din Preacurata Sa Maică, la o vârstă mult mai tânără decât cea a răposatei pe care astăzi o conducem pe ultimul său drum, i-a despărțit Sfântul sufletul acestuia de trup, așezându-l în mormânt pentru trei zile. Și apoi așa cum a făgăduit sfinților săi apostoli, în vremea cât a petrecut cu ei, după trei zile, trupul Dom-

nului și Mântuitorului nostru nu s-a mai găsit în mormânt. Și a spus că toți cei care cred în El, chiar dacă vor muri, vor fi vii. Și va veni ziua când însuși trupurile noastre, care sunt stricăcioase, asemenea trupului Domnului se vor ridica din morminte.

Mare lucru este pentru omul de astăzi și pentru omul din totdeauna credința în Dumnezeu, căci El este sprijin puternic pentru sufletul omului. Roaba lui Dumnezeu Florica Ghitea, care a plecat dintre noi, împreună cu soțul acesteia au fost oameni cu nădejdea în Dumnezeu și au fost sprijin și întărire și pentru biserica din acest sat și pentru Episcopia noastră.

Nu se poate ca Dumnezeu să lase nerăs-plătită credința și strădaniile robilor săi. În numele Prea Sfințitului Părinte Episcop Sofronie, care din binecuvântate pricini nu a putut să participe la această slujbă, dar care acolo de unde este, din România, însoțește cu rugăciunile sale sufletul adormitei roabei sale Florica, cerem lui Dumnezeu să-i ierte toate păcatele pe care le va fi făcut în această lume și să-i rânduiască, așa cum spunem la toate rugăciunile de la înmormântare, un loc fericit alături de cei care au bineplăcut lui Dumnezeu. Dumnezeu să o ierte și să o odihnească și să-l întărească pe bace Nuțu și toți cei apropiați ai familiei.”

(Continuare în pag. a 7-a)

Nichifor Crainic

Unde sunt cei care nu mai sunt?

*Întrebat-am vântul, zburătorul
Bidiviu pe care-aleargă norul
Către-albastre margini de pământ:
Unde sunt cei care nu mai sunt?
Unde sunt cei care nu mai sunt?*

*Zis-a vântul: Aripile lor
Mă doboară nevăzute-n zbor.*

*Întrebat-am luminata ciocârlie,
Candela ce legăna-n tărie
Undelelel cântecului sfânt:
Unde sunt cei care nu mai sunt?
Unde sunt cei care nu mai sunt?*

*Zis-a ciocârlia: S-au ascuns
În lumina celui nepătruns.*

*Întrebat-am bufnița cu ochiul sferic,
Oarba care vede-n întuneric
Tainele necuprinse de cuvânt:
Unde sunt cei care nu mai sunt?
Unde sunt cei care nu mai sunt?*

*Zis-a bufnița: Când va cădea
Marele-ntuneric, vei vedea.*

VIZIONAȚI ECRANUL NOSTRU PE INTERNET!

**Ecranul
Nostru**

www.mtv.hu

Cinste eroilor români căzuți în lupte

După 23 august 1944, România a avut o contribuție substanțială la eforturile de război ale Națiunilor Unite. Armata română a alungat trupele germane și horthyste de pe teritoriile aparținând statului român, ducând lupte în care au căzut 5.048 soldați inamici și au fost luați 56.455 de prizonieri. A fost realizată apărarea strategică a granițelor și a liniei temporare de demarcație româno-ungară din Crișana și Platoul Transilvaniei, impuse prin Dictatul de la Viena din 30 august 1940. Sub acoperirea strategică a românilor, trupele sovietice au parcurs aproximativ 1.000 de kilometri într-un timp foarte scurt și, fără să întâmpine rezistență, au trecut prin strămtoriile din Carpații Occidentali și Meridionali, în zona Banatului. Conform articolului 1 din Convenția de Armistițiu (semnată în 12/13 septembrie 1944), România urma să contribuie la efortul de război al aliaților cu peste 12 divizii de infanterie, dar aceste forțe au crescut constant în număr, în pofida dificultăților întâmpinate în cooperarea militară româno-sovietică.

După alungarea trupelor germane și horthyste de pe teritoriul românesc, Armatele 1 și a 4-a au fost angajate în luptele de pe marele front la nord de Carpații Occidentali și la vest de Carpații Meridionali, ajungând la aproape 350 kilometri în adâncimea alinimentului de luptă germano-ungar. Oprind înaintarea și respingând inamicul în afara arcului carpatic, pe direcția Brașov-Cluj-Carei, au sprijinit ofensiva armatei sovietice din Carpații Răsăriteni pe direcția Târgu Mureș, Dej și Satu Mare.

Ofensiva pentru eliberarea părții de nord-est a României a început la 9 octombrie 1944, acțiunile militare făcând parte din operațiunea ofensivă „Debrețin”, prin care trebuiau eliberate regiunile din estul Ungariei, până la râul Tisa. Operațiunea a fost planificată și dusă la sfârșit de Înalțul Comandament Sovietic. Acțiunile ofensive s-au desfășurat în trei etape. Prima etapă a durat din 9 până în 13 octombrie 1944, când trupele

românești au rupt apărarea inamică de pe linia de contact, au avansat pe valea Someșului Mic și au cucerit înălțimile de la vest de rău. Marile unități române au continuat ofensiva împreună cu Corpul 104 Armata Sovietică, ajutând astfel la eliberarea orașului Cluj. În a doua etapă, între 14 și 20 octombrie, rezistența inamică a fost zdrobită în Munții Făget și Meseș. Obiectivul ofensivei a fost atins în etapa a treia, între 21 și 25 octombrie, când forțele inamice au fost alungate din orașele Carei și Satu Mare, dincolo de granița româno-ungară, pe 25 octombrie 1944.

Pentru a treia etapă, Comandantul Armatei a 4-a, Generalul Gheorghe Avramescu, a hotărât să îndrepte eforturile cu prioritate pentru eliberarea orașului Carei și cu o parte din forțe să elibereze orașul Satu Mare. Misiunea trupelor române a fost extrem de grea deoarece inamicul se afla în avantaj, el structurându-se în limita dinaintea apărării pe puncte de sprijin și noduri de apărare în special în orașe.

Pentru eliberarea orașului Carei a fost concepută o mare manevră de învăluire, cu patru divizii din Corpul 6 Armată, care urmau să distrugă dușmanul din zona orașului, în timp ce Corpul 2 Armată împreună cu Divizia 11 Infanterie aveau să atace de la sud rezistența inamicului din Satu Mare. Atacul a început în seara zi-

lei de 24 octombrie, iar divizia 9 Infanterie a intrat în Carei și s-a angajat în lupte de stradă în aceeași noapte.

În dimineața zilei de 25 octombrie, după lupte grele, a fost eliberat ultimul și cel mai important oraș ro-

În imagini: Ziua Armatei Române, omagiată pe 25 octombrie, la Monumentul Eroilor Români din Cimitirul Central din Seghedin. La eveniment au participat membrii Consulatului General al României din Seghedin, reprezentanți ai Armatei Române și ai Armatei Maghiare, ai autorităților locale precum și cetățeni români și maghiari reprezentativi din acest oraș. Slujba religioasă dedicată acestui eveniment a fost oficiată de părintele Aurel Becan.

mănesc de la granița de vest. Fără a lăsa nici un răgaz trupelor hitleristo-horthyste, militarii români au continuat să avanseze și au ajuns la granița româno-ungară în aceeași dimineață. Ei au trecut granița și au dus lupta mai departe pe aceeași direcție, pe teritoriul Ungariei. În Ordinul de Zi Nr. 392 din 29 octombrie 1944, Generalul Avramescu scria: „La chemarea țării pentru dezrobirea Ardealului răpit prin Dictatul de la Viena, ați răspuns cu însuflețire și credință în izbânda dreptății neamului românesc. Tineri și bătrâni ați pornit spre hotarele sfinte ale patriei și cu pieptul vostru ați făcut zăgaz de neînfrânt dușmanului care voia să ajungă la Carpați. Zdrobit de focul năprasnic al artileriei și de neconținutele voastre asalturi, inamicul a fost gonit din Ardealul scump. (...) Pe cei care au căzut la datorie, îi vor preamări urmașii și numele lor va fi înscris în cartea de aur a poporului român.”

Victoria asupra forțelor germane și ungare a fost câștigată de 525.702 soldați români, începând cu 23 august 1944. Din aceștia, 58.330 au fost declarați morți, răniți sau dispăruți în luptă. Numărul total al pierderilor inamicului s-a ridicat la peste 72.937 soldați.

Ziua Forțelor Armate Române a fost sărbătorită pe 2 octombrie în primii ani după sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Din anul 1959, 25 octombrie a fost stabilită ca ziua în care se aniversează eliberarea definitivă a teritoriului național temporar ocupat în urma Dictatului de la Viena. (Romanian Global News)

1% • 1% • 1% • 1% • 1% • 1%

Fundația „Lucian Magdu” din Bătania își exprimă recunoștința și pe această cale, celor care în anul 2005 și-au donat 1% din impozitul lor personal Fundației noastre. Sprijinul obținut în acest fel, **35.020 forinți**, a fost folosit pentru cheltuielile excursiei copiilor de la Grădinița și Școala românească din Bătania, care a avut loc pe 12 octombrie.

Dr. Vasile Bodrojan, președintele Fundației „Lucian Magdu”
*

Fundația pentru Cultura Românilor din Ungaria a primit, în anul 2005, **36.012 forinți** din donațiile de 1% din impozitul contribuabililor.

*

Asociația Turistică a Românilor din Ungaria a fost sprijinită, în anul 2003, cu **2.089 forinți** din donațiile de 1% din impozitul contribuabililor.

1% • 1% • 1% • 1% • 1% • 1%

Televiziune prin cablu la Micherechi

În urma unui sondaj făcut la Micherechi în anul 2004, mulți dintre localnici n-au mai crezut că în viitorul apropiat va mai fi cineva care va iniția construirea de cablu în sat. Abia au trecut doi ani, și în primăvara anului acesta firma Jel-Kép CATV Bt., cu sediul la Murony, patronii *Remete Tamás* și *Fodor László* (acesta din urmă cu rădăcini românești din Chitighaz), s-au prezentat la Primăria comunei din Micherechi cu intenția de a construi rețea de cablu pe întreaga rază a Micherechiului.

Atât conducerea satului cât și autoritățile de specialitate au dat cale liberă lucrărilor care au început la sfârșitul lunii septembrie. Stând de vorbă cu Fodor László, acesta m-a informat despre starea lucrărilor și posibilitățile, condițiile de racordare.

„Lucrările la rețeaua de cablu se vor termina la sfârșitul lunii noiembrie după care va urma conectarea abonaților la TV prin cablu și a abonaților la Internet prin cablu. Firma Jel-Kép CATV Bt. oferă locuitorilor o rețea sigură de 37 de programe TV – dintre care 3 sunt românești – o recepționare la o calitate foarte bună și un acces la Internet de mare viteză cu tarife accesibile. Abonatul poate

opta între trei pachete de programe TV și tot trei pachete pentru acces la Internet.”

Cei ce se vor abona la TV cablu încă anul acesta, primele două luni le vor primi gratis, iar taxa de instalare – 4800 Ft – se va achita după aceste două luni cadou, după ce vor decide definitiv. Acei clienți care-și doresc acces la Internet, nu vor plăti taxa de instalare, dar modemul de cablu necesar stabilirii conexiunii poate fi achiziționat cu plata integrală de aproximativ 10.000 Ft. Despre canalul local, condu-

cătorul lucrărilor nu a știut multe amănunte, dar posibilitățile sunt vaste, prin rețeaua de televiziune se vor putea face și transmisiuni directe.

Pe lângă aceste posibilități de recepționare, mulți micherecheni se mai folosesc și de o șansă promițătoare din România, de a putea fi abonat la Digi TV. În anul acesta s-au montat cel puțin 40–50 de antene Digi, iar până la sfârșitul anului vor mai beneficia încă 10–15 abonați de cele 25 de programe în limba română.

Gheorghe Netea

Lista de prețuri, pachete de programe

Pachet Minim (10 programe, 1080 Ft): m1, m2, Duna TV, Autonomia, RTL Klub, TV-2, TVR 1, TVR 2, ATV, Canal local

Pachet Bază (27 programe 2720 Ft): Pachet Minim+ Hír Tv, Viasat 3, Eurosport, Spektrum, Minimax, Sport 1, Sport 2, Film +, VIVA, Pro Tv, Travel Channel, CNN, Deutsche Welle, Hallmark, Animal Planet, National Geographic, Discovery

Pachet Max (27 programe 3760 Ft): Pachet de Bază+4! Story TV, Hálózati TV, Echo TV, Mezzo, VH1, TV Paprika, TV Deko, Nickelodeon, Club TV, Filmúzeum

Pachet Internet I. (cu viteză de 256 Kbps, trafic nelimitat 3800 Ft)

Pachet Internet II. (cu viteză de 512 Kbps, limita de trafic 4 GB 3800 Ft) și

Pachet Internet III. (cu viteză de 512 Kbps, trafic nelimitat 6000 Ft)

Festival coral de toamnă în catedrala din Julia

Fundația „Pentru Muzică” din Julia va organiza sâmbătă, 11 noiembrie, un festival coral de muzică sacră. Alături de corul gazdă „Pro Musica” din Julia, la eveniment vor participa corul

copiilor din Orăștie, câțiva cantori din România și Ungaria.

Manifestarea va fi onorată și de prezența unei delegații de oaspeți sosiți de la Sănnicolau Mare, delegație

condusă de primarul localității. Festivalul de toamnă va avea loc în Catedrala Ortodoxă Română „Sân' Niccoară” din Julia, cu începere de la ora 15.00.

A.L.C.

Opinia cititorului

Fericiți sunt cei săraci cu duhul...

Se vede treaba că lumea în care trăim e tot mai ciudată! Din grămada de minuni cu care ne-a „alduit” marea democrație post-comunistă, sporturile așa-zis extreme sunt tot mai cu sârg practicate de cei ce vor să penetreze lumea show-bussinessului gratuit, visând la aureole efemere ridicate la rang artistic.

De la bungee-jumpingul politic și călăritul de-andoasele, până la aruncatul greutății pe spatele altora, săritura în funcții înalte și băgatul bețelor în roate, până la băutul apei în piua și datul cu băta-n baltă, avem la dispoziție toată gama de acrobații care mai de care mai trăsnete!

Și-o făcurăm și de data asta lată, fraților, adică dădurăm cu băta-n baltă, de ne-am împoșcat de sus până jos cu pistrui ce ies cam greu la spălat! Spectacolul de o inegalabilă calitate servit pe tavă de Filarmnica arădeană din marea dragoste a românilor față de fratele său și toată suflarea din Chitighaz, a fost fără precedent în istoria comunei noastre. Piese oferite auditoriului au încântat sufletul, dându-i să bea din nectarul culturii muzicale și spiritualității românești. Balada lui Ciprian Porumbescu a adus pe strunele viorii toată istoria zbuciumată și durerea unui popor ce așteaptă cu demnitate să i se deschidă porțile Europei, unde prin excelență, și-a avut din totdeauna locul.

Seara aceea a fost o mare bucurie a sufletului iubitor de artă autentic românească, renumită pe marile scene ale lumii. Ceea ce mi s-a părut cel puțin ciudat, a fost numărul foarte scăzut de participare la eveniment. În raport cu scena devenită neîncăpătoare pentru orchestra și corul Filarmonicii, în sală se putea la urma-urmei și dansa printre scaunele

goale! Ei, ce să-i faci, dacă pe scenă au evoluat muziceni de mare clasă internațională și nu vreo trupă izbită mintal de scuturici venerați de consumatori ignoranți de muzică ușoară... greu de ascultat! Doamne, oare chiar sunt fericiți cei săraci cu duhul?!

Publicul inimos, atât cât a fost el, a savurat la maxim revelația artistică ce-a făcut să vibreze aerul Casei de Cultură din Chitighaz, răsplătindu-i pe oaspeți cu aplauze fierbinți, venite din inimă și nu comandate din culise! Stau însă și mă-ntreb din nou, prin ce cotloane s-au ascuns mai-marii noștri reprezentanți din fruntea AȚRU și alte instituții-satelit, de n-au onorat cu prezența seara culturală din comuna noastră? Nici reprezentanții mass-mediei de naționalitate, de la audio-vizual până la presa scrisă nu s-au bulucit să rupă ușile de teamă să nu se ocupe toate locurile! La drept vorbind, „până-i AȚEREU-n floare, nici în... pașpe nu mă doare!” (neo-strigătură populară autohtonă!) Cei câțiva intelectuali din fruntea satului care au ținut frontul, spălând și obrazul altora, cred că s-au simțit la fel de jenați ca și noi, oamenii de rând, pripășiți prin sală să luăm o gură de aer românesc! Mă rog, muzica în general, dar cea clasică în special, se pare că este pentru unii ceva „ce ne gâdilă urechile într-un mod neplăcut” – vorba lui nea Iancu!

Un lucru e sigur: cei care am fost martorii acestei minunate întâmplări artistice, am plecat la casele noastre mai bogați, înfruptându-ne din hrana spirituală a culturii românești oferită tuturor chitighăzenilor de frații de peste graniță.

Și-am pus darul acesta lângă suflet, să ne încălzească...

Ioan Lițiu din Chitighaz

**Încheierea ediției:
marți, ora 18.00**

www.romanul.hu

COLECȚIA ROMÂNEASCĂ A MUZEULUI ERKEL

www.munkacsy.hu/nemzetiseg

Internet

Internet

Rugăciunea atinge veșnicia

Nimeni nu se ridică mai presus de viața sa de rugăciune. Predicatorul care nu se roagă se joacă; poporul care nu se roagă se rătăcește. Amvonul poate deveni o vitrină a talentelor, dar în cămăruța de rugăciune nu sunt aplauze.

Sărăcia Bisericii, sărăcie care se vede în multe privințe azi, e cea mai vădită aici, la locul rugăciunii. Avem mulți organizatori, dar puțini agonizatori; mulți jucători, puțini rugători, da puțini rugători, gladiatori în rugăciune. O mulțime de păstori, puțini luptători; multe temeri, puține lacrimi; modă și paradă prea mare, dar prea puțină râvnă în lucrare; mulți sfătuitori, puțini ostenitori. Dacă greșim în privința aceasta, a rugăciunii, greșim în toate.

Cele două cerințe pentru o viață biruitoare de credință sunt viziunea și pasiunea, amândouă fiind născute și menținute prin rugăciune. Chemarea de a predica e deschisă unui mic număr de oameni, dar chemarea la rugăciune este:

– cea mai înaltă chemare din toate cele adresate oamenilor

– deschisă tuturor.

Credincioșii anemici spiritual își spun: „Astă seară nu merg la adunare; e doar ora de rugăciune!” S-ar putea ca diavolului să nu-i fie teamă de cele mai multe predici, dar să-i fie teamă de clipele de rugăciune. Experiențele trecute arată că își mobilizează toate armatele lui nebune să lupte împotriva poporului lui Dumnezeu când acesta se roagă. Creștinii moderni știu prea puțin ce înseamnă „a lega și a dezlega”, deși paguba e doar a noastră. „Orice vei lega pe pământ va fi legat în ceruri.” Ați făcut lucrul acesta în ultima vreme? Dumnezeu nu-și risipește puterea Sa; dar ca să fim mult pentru Dumnezeu, înseamnă să fim mult cu Dumnezeu!

Lumea de azi se îndreaptă spre iad cu o viteză care face din avioanele de azi să pară broaște țestoase; dar vai, ce puțini își mai aduc aminte de când n-au mai stat de veghe o noapte în-

treagă așteptând de la Domnul răspuns la rugăciunea lor pentru o trezire care să zguduie pământul. Ne emoționăm greu azi. Și confundăm schelăria cu clădirea. Predicile de azi, cu interpretările lor palide a adevărilor divine, forțează oamenii să considere multă activitate drept prioritate, multă comotie drept creație, și multă gălăgie drept trezire.

Taina rugăciunii e rugăciunea în taină. Un om care păcătuiește nu se mai roagă, dar cel care se roagă nu mai păcătuiește. Suntem săraci și am bancrutat, am dat faliment în viața spirituală, dar nu ni se moaie inima și nu ni se îndoie genunchii.

Rugăciunea e extraordinar de simplă, dar este în mod simplu extraordinară. Rugăciunea e cea mai simplă formă de vorbire pe care o poate încerca noul născut, și totuși atât de sublimă încât întrece în frumusețe orice artă și depășește vocabularul uman. O Niagară de cuvinte înflăcărâte nu înseamnă că Dumnezeu e impresionat și mișcat. Una din rugăciunile cele mai adânci de pe paginile Bibliiei n-a avut cuvinte: „Numai buzele și le mișca, dar nu i se auzea glasul”. Nici o ora-

torie! Doar „suspine negrăite!”

Am ajuns oare așa de sub standard față de creștinismul nou-testamental încât nu mai recunoaștem credința sfântă a strămoșilor, și suntem orbiți de credința falsă, isterică, a contemporanilor? Rugăciunea e pentru un credincios ceea ce e capitalul pentru un om de afaceri.

Poate cineva să nege adevărul că în organizarea și administrarea bisericilor moderne povara cea mai arzătoare sunt banii? Și totuși, această preocupare de căpetenie a bisericilor moderne a fost neglijată cu desăvârșire de biserica Noului Testament. Accentul nostru e pe „a achita”, al lor era pe „a se ruga”. Noi când ne-am achitat cheltuielile, ne-am potolit elanul; ei când se rugau, se cutremura și se zguduia locul!

În privința aceasta, rugăciunea, rugăciunea nou-testamentală, rugăciunea inspirată de Duhul Sfânt, rugăciunea care sperie iadul și cutremură pământul, niciodată n-a fost lăsată ca azi în seama unui grup așa mic de oameni.

Iar rugăciunea de felul acesta nu poate fi înlocuită cu nimic. Ori o trăim, ori murim!

Oamenii vin la Isus

Datorită faimei Lui

„I s-a dus vestea în toată Siria și aduceau la El pe toți cei ce sufereau de felurite boli și chinuri, pe cei îndrăciți, pe cei lunatici și pe cei slăbănogi, și El îi vindeca.” (Matei 4:24)

Datorită vindecărilor făcute de El

„Seara au adus la Isus pe mulți îndrăciți. El, prin cuvântul Lui, a scos din ei duhurile necurate și a tămăduit pe toți bolnavii.” (Matei 8:16)

Datorită puterii Lui

„Pe când plecau orbii aceștia, iată că au adus la Isus un mut îndrăciț. După ce a scos dracul din el, mutul a vorbit. Și noroadele, mirate, ziceau: „Niciodată nu s-a văzut așa ceva în Israel!” (Matei 9:32–33)

Datorită minunilor săvârșite de El

„Și un om din norod l-a răspuns: „Învățătorule, am adus la Tine pe fiul meu, care este stăpânit de-un duh mut. Oriunde îl apucă, îl trânteste la pământ. Copilul face spumă la gură, scrâșnește din dinți și rămâne țeapăn. M-am rugat de ucenicii Tăi să scoată duhul, dar n-au putut.” „O, neam necredincios!” le-a zis Isus. „Până când voi fi cu voi? Până când vă voi suferi? Aduceți-l la Mine!” L-au adus la El. Și cum a văzut copilul pe Isus, duhul l-a scuturat cu putere, copilul a căzut la pământ și se zvârcolea făcând spumă la gură.” (Marcu 9:17–20)

Datorită împlinirii profețiilor

„El, cel dintâi, a găsit pe fratele său Simion și i-a zis: „Noi am găsit pe Mesia” (care tâlmăcit înseamnă „Cristos”). Și l-a adus la Isus. Isus l-a privit și i-a zis: „Tu ești Simon, fiul lui Iona; tu te vei chema Chifa” (care tâlmăcit înseamnă „Petră”).” (Ioan 1:41–42)

Datorită împlinirii așteptărilor lor

„Filip l-a găsit pe Natanael și i-a zis: „Noi am găsit pe Acela despre care a scris Moise în Lege și prorocii: pe Isus din Nazaret, fiul lui Iosif.” Natanael i-a zis: „Poate ieși ceva bun din Nazaret?” „Vino și vezi”, i-a răspuns Filip.” (Ioan 1:45–46)

Prin mijlocirea familiei

„După ce a spus aceste vorbe, s-a dus și a chemat în taină pe sora sa, Maria, și i-a zis: „A venit Învățătorul și te cheamă.” (Ioan 11:28)

Datorită renumelui Lui

„Niște greci dintre cei ce se suiseră să se închine la praznic s-au apropiat de Filip, care era din Betsaida Galileii, l-au rugat și au zis: „Domnule, am vrea să vedem pe Isus”. Filip s-a dus și a spus lui Andrei, apoi Andrei și Filip au spus lui Isus.” (Ioan 12:20–22)

(Urmare din pag. a 3-a)

Pr. Augustin Lucian, fostul Vicar al Episcopiei Oradei:

„Ne găsim într-o zi frumoasă de toamnă și într-o zi de toamnă pentru familie, pentru că a venit ziua când culeg recoltele trăirii pe acest pământ. În credința în Dumnezeu și în iubirea față de cel cu care ai trăit, iubirea față de toți cei care sunteți prezenți astăzi. Pentru că nu pot explica altfel prezența noastră aici, decât ca un rezultat a ceea ce a făcut Florica în viață. Cred că trebuie să înțelegem toți că exemplul cel mai mare al vieții, ce suntem, ce-am făcut și ce vom fi, este sicriul din fața noastră. Aici vom veni toți și pe acest drum vom pleca toți, indiferent ce limbă vorbim și ce credință avem în Dumnezeu. El este al nostru, al tuturor, așa îl numim în rugăciune: Tatăl Nostru. Și Dumnezeu ne iubește pe toți la fel, chiar dacă suntem dincolo de graniță, sau aici, pentru că atunci când a creat lumea nu a pus granițe între oameni, de aceea nici sufletul nu are graniță. El trece și ziua și noaptea de la o casă la alta, de la un prieten la altul, de la un popor la altul. Cu sufletul ne înălțăm spre Dumnezeu, care ne primește pe toți cu brațele deschise, depinde ce am făcut aici pe pământ. Mai înainte, lângă biserică mă uitam la un buchet de flori pe care s-au adunat mai multe insecte. Între ele erau și câteva albine, care adunau din flori polenul pe care îl așezau pe piciorușele lor să îl ducă apoi în stup. Omul, cu sufletul său, aleargă din floare în floare în această viață, își adună untdelemnul în candela sufletului cu care va pleca tot spre Dumnezeu. O albină lucrătoare și harnică a fost Florica în această viață și a deschis sufletul către toți care i-au călcat pragul casei. Ne primea cu un zâmbet deosebit. Mulți te primesc cu un zâmbet prefăcut, ca un artist care joacă pe scenă, dar ea juca o scenă a sufletului său, a credinței în Dumnezeu.

A fost o creștină bună care a știut să-i iubească pe toți, pentru că ea credea în Dumnezeu. Să nu ne mirăm că am venit atâția aici, chiar din România. Am venit să-i aducem o rugăciune. Florile pe care i le-ați adus se vor

O cunună de rugăciuni pentru sufletul Floricăi Ghitea

veșteji, dar cred că noi toți i-am făcut o coroană lui Florica, cu rugăciunile pe care le-am înălțat spre Dumnezeu. Și această coroană nu va veșteji niciodată.”

Pr. Origen Sabău, parohul bisericii din Apateu:

„Începând de miercuri, au plâns clopotele, dragi credincioși, vreme de trei zile, pentru că astăzi conducem pe cel din urmă drum un om – și nu orice om. O conducem pe Mama Florica. Așa au numit-o nu doar familia mea și pruncii mei, ci așa a fost numită și de părintele Laurian, care a slujit timp de un an de zile, după anii '90, aici în Apateu, așa a numit-o și familia părintelui Ioan Bun, așa au numit-o toți cei care s-au perindat în casa ei. Și astăzi am venit cu toții să o plângem pe mama Florica. Ne dăm seama cât de crudă este viața, pentru că în urmă cu o lună nimeni nu s-ar fi putut gândi că va trebui să venim să plângem la Apateu. Viața este de multe ori crudă cu noi și de multe ori o luăm ca pe un joc. Dar nu este un joc al împlinirii, ci este un joc mult mai profund pe care trebuie să-l jucăm până la capăt. Este nimic mai mult decât ceea ce facem pe acest pământ. Faptele noastre ne conduc pe noi în îm-

părăția cerurilor, ele formează aici pe pământ o pânză luminoasă, un cerc luminos și cu cât faptele noastre sunt mai curate și mai bune cu atât lumina acestor pânze va străluci mai tare în jurul nostru. Dar aceste fapte nu sunt altceva decât bunătatea, dreptatea, iubirea față de oameni și față de Dumnezeu. Cu cât avem în sufletul nostru aceste fapte, flacăra candeliei noastre va străluci. În Sf. Scriptură această flăcără este numită *nume bun*, iar pentru acest nume bun, mama Florica a lucrat. Are un nume bun. Tot în Sf. Scriptură citim *ai grijă de numele tău, e mai de preț ca undelelemn*, mult mai de preț ca orice comoară. Prin ce și-a creat mama Florica numele său, prin dragostea sa și aceasta dovedește ceea ce suntem noi astăzi aici. Au venit câțiva dintre preoții care au călcat pragul casei sale,

dar sunt convinși că toate rugăciunile părinților o să ajute sufletul alături de numele său bun să se apropie de împărăția lui Dumnezeu. Noi știm cine a fost mama Florica și probabil cuvintele ar fi mult prea sărace ca să o putem descrie.

Și totuși am căutat în Sfânta Scriptură câteva cuvinte care să o caracterizeze. Iar aceste cuvinte ale lui Iisus Hristos ar putea să spună mai mult decât cuvintele noastre: „Veniți, binecuvântați ai sufletului meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Că flămând am fost și mi-ați dat să mănânc, am însetat și mi-ați dat să beau, străin am fost și m-ați primit, gol și m-ați îmbrăcat, bolnav și m-ați cercetat, în temniță am fost și ați venit la mine... Și răspunzând împăratul le va zice: adevărat vă spun pentru cât i-ați fă-

cut unuia dintre acești foarte mici frați ai mei, mie mi le-ați făcut.”

Ce cuvinte ar mai putea încapa, iubiți credincioși, pentru că străin am fost, în țară străină am venit, între oameni pe care nu i-am văzut niciodată și toate acestea mi le-a împlinit. Mi-a împlinit și când am flămânzit, am însetat, am fost bolnav, a fost prezentă de fiecare dată în casa fiecăruia dintre noi, atunci când am slujit în această parohie.

Pentru mine personal aș putea să spun că a fost ca o bunică, am numit-o bunică din Ungaria. Copiii mei au fost ținuti în brațe de ea, de mama Florica, și ne-a fost aproape la bine și la greu.”

Pr. Ioan Bun, parohul bisericii din Micherechi:

„Iubiți credincioși și credincioase, îndoliată asistență. Venim din satul de unde în urmă cu 68 de ani și opt zile a văzut lumina zilei răposata Floarea Petrușan, sat în care și-a petrecut copilăria alături de frații și surorile sale. Sat în care a avut parte să îmbrățișeze credința străbună cu care astăzi noi o ducem către mormântul unde se va odihni cu trupul. Prin rostul slujitorilor și al meu personal, în numele fratelui, surorilor, cumnaților, rudelor din localitatea în care s-a născut, a prietenilor și a cunoscuților care din binecuvântate pricini nu au putut veni la slujba înmormântării sale, am venit să aducem un omagiu și un cuvânt de rămas bun din partea lor. Omagii în limba pe care mama ei a învățat-o în urmă cu 68 de ani să și facă semnul crucii, să pomenască pe Maica Domnului, ceea ce a determinat-o ca până la sfârșitul vieții sale să-i fie casa împodobită de icoane și de tot ceea ce este sacru și sfânt. O podoabă sufletească cu care se va duce înainta Dreptului Judecător și suntem conștienți cu toții că va primi o răsplată bună.

Aducându-i lui bace Nutu o mângâiere omenească din partea noastră, îl rugăm pe Bunul Dumnezeu să reverse în sufletul său mângâierea Sa cea Dumnezeiască și să-l întărească și pe mai departe, atâta vreme cât Dumnezeu îi va hărăzi să trăiască pe acest pământ.”

Detaliu din fresca bisericii din Apateu

Școlarii din Bătania la mănăstiri din România

În ziua de 12 octombrie, un grup de 24 de elevi, profesori și părinți români din Bătania au participat la o excursie la mănăstirile din zona Aradului. Excursioniștii, însoțiți de preotul ortodox *Ilie Ciocan* din Bătania au vizitat mănăstirea Gai și cetatea din Șiria.

Grupul din Bătania a efectuat apoi o vizită la Muzeul de Circulație de lângă Arad, unde tramvaiul de 100 de ani a atras atenția școlarilor. La mănăstirea Bezdin, excursioniștii au fost primiți cu gogoși și suc

de maica *Anghelina*, în vârstă de 81 de ani, care trăiește singură în mănăstire. Aici oaspeții au făcut cunoștință cu biserica și cu locul unde au învățat măicuțele pe vremuri.

Ca încheiere a programului de o zi, pelerinajul a continuat la mănăstirea Hodoș-Bodrog, unde au urmărit prezentarea despre viața călugărilor și a istoricului ordinului călugăresc. Grupul din Bătania s-a întors acasă cu multe amintiri plăcute – ne-a informat doamna bibliotecară *Eva Bodrojan*. **R. P.**

Liceul
Nicolae
Bălcescu

- ❖ unicul liceu românesc din Ungaria
- ❖ cămin de elevi modern
- ❖ atmosferă familiară
- ❖ șanse pentru viitor

www.balcescu.sulinet.hu

MARI GÂNDITORI AI LUMII

Sf. Thoma d' Aquino 1225–1274

*Dacă mâna nu mișcă
toiagul, acesta la rândul
său nu va mișca
nimic altceva*

Filosoful privilegiat de către Biserica Catolică, Thoma d'Aquino este în principal amintit pentru a fi îmbinat armonios gândirea lui Aristotel cu doctrina creștină. Născut în nordul Siciliei, Thoma și-a primit educația mai întâi la universitatea din Neapole, apoi în Colonia și a predat la Paris și Neapole. A fost canonizat de Papa Ioan al XII-lea în anul 1323.

Majoritatea lucrărilor sale se înscriu pe linia aristotelică. Thoma a extins și a clarificat multe din ideile acestuia, aducând o contribuție originală gândirii marelui filosof. Realizarea sa cea mai de preț constă în elaborarea celor „Cinci Căi” sau dovezi ale existenței lui Dumnezeu, prezentate în *Summa Theologica*. Acestea constituie cea mai clară și succintă încercare de a dovedi existența lui Dumnezeu prin intermediul argumentului logic.

În prima, Thoma afirmă că existența lui Dumnezeu poate fi dovedită dacă cercetăm conceptul de schimbare. Putem vedea clar că anumite lucruri din lume se află într-un proces de schimbare, iar această schimbare trebuie să fie rezultatul altuia, din moment ce un lucru nu se poate schimba prin sine însuși. Dar și cauza acestei schimbări, făcând parte dintr-un proces de schimbare, la rândul ei trebuie să fie cauzată de altceva decât de ea însăși, și așa mai departe, ad infinitum. Este evident că trebuie să existe o cauză a tuturor schimbărilor, dar una care nu este supusă cauzalității, căci, așa cum spune Thoma, „dacă mâna nu mișcă toiagul, acesta la rândul său nu va mișca nimic altceva”. Primul mișcător, conchide Thoma, este Dumnezeu.

În cea de-a doua cale, argumentând în mod similar, el observă că întotdeauna cauzele se petrec în serie, dar că trebuie să existe o primă cauză a seriilor căci altfel nici una nu ar fi posibilă. Interesant este că, dacă primele două argumente pornesc de la premisa că un

zeu. Aceste prime trei argumente sunt adesea considerate variațiuni ale unui argument mai general, anume argumentul cosmologic.

Prin intermediul celei de-a patra căi, Thoma oferă o versiune a Argumentului Ontologic (vezi Anselm) în care unele elemente suportă diferite grade ale unei calități. Un lucru poate fi mai mult sau mai puțin fierbinte, mai mult sau mai puțin bun, mai mult sau mai puțin nobil. Acestea sunt cauzate de ceva ce conține cea mai mare cantitate a acelei calități sau posedă desăvârșirea acelei calități. Căci exact așa cum soarele este cel mai fierbinte lucru, și prin urmare cauza tuturor celorlalte lucruri ce posedă această calitate, tot așa trebuie să existe ceva în întregime „bun” care să confere această calitate tuturor celorlalte lucruri. Iar acel ceva foarte bun este, bineînțeles, Dumnezeu.

În sfârșit, în ultimul argument, Thoma d' Aquino face apel la „telor”-ul sau scopul aristotelic. Toate lucrurile se îndreaptă spre un sfârșit sau scop final. Dar a fi călăuzit după un scop sau țel implică existența unei minți care să intenționeze sau să direcționeze acel scop. Aceasta este, încă o dată, Dumnezeu. Versiuni ale argumentelor cosmologice și ontologice ale lui Thoma d' Aquino sunt acceptate chiar și astăzi de către Biserica Catolică, deși filosofi moderni au respins, aproape în unanimitate, toate cele cinci căi.

Primarul elevilor din Jula este iarăși o româncă

Liceenii din Jula și-au ales pentru a doua oară un primar al elevilor orașului. Între 9–12 octombrie, reprezentanții școlilor medii și liceelor „Nicolae Bălcescu”, „Erkel Ferenc”, „Munkácsy Mihály” și „Karácsonyi

Lengyel, s-au prezentat cu dansuri de majorete și dansuri moderne. De miercuri după prânz, până joi la ora 12.00, am avut un concurs de 24 de ore, la care am avut de rezolvat numeroase exerciții și probe de curaj. Am

Joi a avut loc defilarea în centrul orașului, la care am luat parte doar liceenii români și cei de la Munkácsy. Ajungând la Centrul Cultural „Erkel Ferenc”, am făcut cunoștință cu cei trei candidați pentru postul de primar al elevilor julani: *Borszéki Zoltán* (Munkácsy), *Hack Péter* (Erkel Ferenc) și, nu în ultimul rând, *Matild Tyukodi* din partea Liceului Bălcescu.

Candidații au fost chemați pe scenă iar școlile au făcut campanie prin programele lor speciale, după care ni s-au pus întrebări fulger. Fiecare candidat a răspuns la câte 2 întrebări. În cadrul votării, din fiecare liceu au votat câte 50 de liceeni și 20 de elevi din școala generală „Nicolae Bălcescu”.

A fost anunțat apoi clăsamentul concursului:

Locul I – Nicolae Bălcescu

Locul II – Munkácsy Mihály

Locul III – Erkel Ferenc

Odată cu publicarea rezultatelor, s-a anunțat și câștigătorul postului de primar al elevilor. Astfel a fost aleasă de primăria Matild Tyukodi, elevă în clasa a I I-a a Liceului „Nicolae Bălcescu”, preluând ștafeta de la *Hajnalka Lóve*, primăria elevilor din anul școlar 2005–2006. Cheia orașului a fost predată Matildei de către primarul orașului Jula, *dr. Perjési Klára*.

Ca încheiere a zilelor elevilor din Jula, s-a organizat și un concert de muzică ușoară, la care au participat toți elevii.

George Vaida, elev

Coroane în cinstea înaintașilor

Ziua Morților, care se serbează în fiecare an la 1 noiembrie, este o sărbătoare catolică ce a fost adoptată și de ortodocși, precum și de alte confesiuni. Pregătirile pentru Luminăție (Ziua Morților) încep cu câteva zile înainte, când în cimitir oamenii curăță mormintele celor dragi și pregătesc coroane, jerbe și buchete de flori prinse pe crenguțe de brad. Acestea se depun la cimitir, unde se aprind și lumânări în memoria celor dispăruți. Atunci cimitirele sunt iluminate de mii de lu-

mânări și de candelă, și sunt animate de rudele decedaților care participă la parastase sau se roagă pur și simplu lângă mormintele celor trecuți la viața de veci.

Săptămâna trecută și elevii clasei a XI-a a Liceului Românesc „Nicolae Bălcescu”, împreună cu directoarea *Maria Gurzău Czeglédi* și profesoara *Maria Sucigan* au depus coroane de flori la mormintele lui Teodor Papp, Rozaliei Costa și Gheorghe Cohan, aflate în cimitirul din Orașul Mare Românesc din Jula. A.L.C.

Știați că... ?

...Nicolae Grigorescu a realizat pictura interioară a bisericii Mănăstirii Agapia la numai 20 de ani?

...Petru cel Mare a dat un ucaz la 20 decembrie 1699 prin care Rusia a trecut la calendarul iulian? Trecerea la calendarul gregorian s-a făcut la 1 februarie 1918 de către guvernul URSS.

...Google este un joc de cuvinte de la „googol”, numărul uriaș format din 1 urmat de 100 de zerouri?

...Facultatea de Medicină din București a fost înființată de Carol Davila în anul 1869?

...Pânza *Danaë* a lui Rembrandt a fost serios distrusă la 15 iunie 1985, când un vizitator a aruncat cu acid sulfuric?

...Uniunea Africană este o uniune de 53 de state din Africa, bazată pe modelul Uniunii Europene?

...Pontificatul Papei Ioan Paul al II-lea este al doilea ca lungime în prezent după Sfântul Petru și Papa Pius al IX-lea și, dacă ar mai fi trăit până pe 9 iunie 2010, ar fi devenit cel mai lung pontificat din istorie?

...Vaticanul este un stat independent care numără doar 921 de locuitori și 0,44 km²?

János”, au participat la diferite programe și concursuri, organizate de inițiatorii Uniunii autoguvernărilor elevilor din Jula. În prima zi, luni s-au prezentat școlile Erkel și Munkácsy, iar în ziua de marți liceul nostru, Nicolae Bălcescu. În cadrul acestui program, liceenii noștri, ajutați de profesoara *Valeria*

avut probe de câte 3, 6 și 12 ore. Fiecare școală a fost reprezentată de câte patru echipe. Aici trebuia să facem rost într-o oră de cât mai multe potcoave. Am și găsit 8 potcoave. Cel mai fain exercițiu a fost când a trebuit să culegem de pe stradă cât mai multe fete cu numele Brigita.

Povestea zguduitoare a unui copil român (2)

Interviu cu Marcel Ursu despre soarta grea a imigranților

O nouă viață familiară

— Cu tata vorbeam rar la telefon, dar nu am avut ocazia să ajungem la el și nici el nu a venit la noi în Ungaria. Forțele de ordine maghiare au vrut să ne ducă în Iugoslavia, dar tata a spus: „Nu veniți! Acuma am făcut rost de un bilet de avion spre Canada și trebuie să mai aștept trei sau patru luni după avionul următor, dacă voi veniți acum la mine și eu am suferit 10 luni grele de lagăr aici ca să ajung în Canada!” Și nu ne-am dus. După ce el a ajuns în Canada nu multe am mai auzit de el, deci a trebuit să începem aici o viață nouă. Astfel, viața noastră familială s-a schimbat foarte mult. Am reușit să avem un tată adoptiv pe care eu cu fratele meu l-am ales aici în Ungaria, pentru că ne-a plăcut anturajul lui, iar mama a fost de acord să ne refacem viața. În România s-a dat jos regimul comunist, dar bănuiam că nu va fi cu mult mai bine ca înainte, deși în politică nu ne pricepeam prea mult. Așa, pur și simplu, nu puteam să ne întoarcem înapoi, și am rămas aici.

Anii de liceu

— Liceul nu l-am început strălucitor. La limba maghiară am avut o profesoară nouă, care nu a avut timp să se ocupe de noi cum se ocupa domnul Olteanu, și nu mai primeam informațiile care eram obișnuiți să le primim. Stilul de predare la clasă nu mi-a plăcut și am început să nu mă mai intereseze să citesc, nu mă mai pregăteam pentru ore corespunzător. Nu numai la limba maghiară, în general nu mă mai interesa, mi-am făcut rău singur. La matematică am avut-o pe doamna Veres Erzsébet, o profesoară foarte bine pregătită, dar eu eram cam prost la matematică, îmi plăcea, dar nu prea înțelegeam, din cauza limbii maghiare bineînțeles. Cu învățatul nu stăteam nici rău, nici bine, singura mea mândrie era sportul. Cu limba română și cu muzica stăteam foarte bine. Făceam eu destule boacăne, dar pentru profesori am avut întotdeauna un respect anume. S-a mai întâmplat că și

profesorul depășea unele limite și la supărare elevii veniți din România erau personal jigniți — nu aș dori să amintesc nici nume și nici propozițiile care ne-au fost adresate — dar erau lucruri care, pur și simplu, dureau. Eu eram foarte revoltat când știam că profesorul nu are dreptate și de mai multe ori am vizitat cabinetul domnului Ioan Budai, atunci director al liceului. În anii de liceu am participat la mai multe cercuri, cel mai mult am îndrăgit cercul de limba română. Am făcut parte și din corul școlii, cu toate că aici nu am fost prea talentat, în schimb în formația de dansuri populare românești a fost super. Examenul de bacalaureat l-am luat ușor, dar nu pentru faptul că știam prea multe, ci pentru că sunt foarte sociabil. Comisia aștepta să pun pe masă ceea ce știu, lucru de care nu mi-a fost teamă, dar de multe ori le ziceam cu mult haz, de toți profesorii râdeau în hohote. La examenul de matematică am căzut de două ori. Doamna Ana Crișan, profesoara de matematică pe care o simpatizam, îmi spunea multe lucruri dar nu prea le înțelegeam, mă uitam ca în oglindă. Și totuși am trecut. În anii de liceu am scris și poezii. Domnul Ștefan Popa a fost cel care îmi citea poeziile și mă încuraja să scriu, câteva mi se pare că au fost publicate în „Noi”. Multe din poeziile mele au fost pierdute, cum au fost pierdute și câteva medalii și diplome pe care le-am primit la sport. Dar dacă aș sta puțin să meditez și aș privi puțin în jur, poate mi-ar veni niște idei și aș scrie din nou. Sunt convins că s-ar mai găsi amatori dacă s-ar căuta și în școală la noi, la Liceul „Nicolae Bălcescu”, care ar putea să scrie foarte frumos. Acest lucru l-am simțit și eu pe pielea mea. Știam să scriu, știam ceea ce trebuia să scriu, dar nu eram căutat.

După liceu m-am specializat ca bibliotecar, cu toate că geografia a fost specialitatea mea, stilul de predare a domnului profesor Iosif Görbedi mă făcea să-l ascult la ore cu gura căscată. Mai târziu am vrut să

devin mecanic auto, pe urmă vameș, dar tot timpul a intervenit ceva care m-a făcut să alunec în timp.

În Canada, la tata

— Chiar în vara când m-am înscris la școala de mecanic auto am primit două bilete de avion pentru Canada de la tata. După patru ani a ieșit la iveală și am mers la el în Canada cu fratele meu. Aici am văzut multe, a fost foarte distractiv pentru noi, ne-am permis puțin mai mult decât la mama, unde trebuia să ne limităm la ceea ce ne putea oferi. Ne-am simțit acolo foarte bine numai că eu mi-am dat seama de niște factori care m-au făcut să mă doară foarte tare.

Când tata ne-a lăsat în România aveam 10 ani și am ajuns la el la vârsta de 18 ani. În opt ani de zile, noi și mama ne-am făcut un nivel de trai mediu, ne-am descurcat ca majoritatea oamenilor de aici. La tata am observat că își cheltuia mulți bani pentru petreceri și distracție. Privind fotografia din anii precedenți am asociat cu viața lui din fotografie, viața noastră din Ungaria, pe care am avut-o atunci. Am văzut că pe vremea când noi ne zbăteam cu mama în datorii și ne luptam să nu avem restanțe la bancă, el își petrecea foarte plăcut timpul. Atunci când mama și tatăl nostru adop-

tiv munciau zi-noapte, noi nu ne permiteam multe lucruri. Cu toate că părinții au făcut sacrificii enorme pentru noi, și puterile lor erau limitate. Totuși, de multe ori mergeam la pescuit ca să avem ce păpa și să o bucur pe mama, cu toate că întotdeauna se temea să nu pățesc ceva. Cu aceste amintiri, neuitând pentru nici un moment de unde am venit, m-am simțit destul de străin acolo. „Rupt de mamă” a fost un pic greu, dar încercam să caut niște posibilități să reunesc familia. Spunându-i unele lucruri tatălui meu, îmi răspundea cu o oarecare nepăsare, de exemplu zicea: „O! Da! Să știi că este foarte interesant ceea ce spui, chiar asta voiam și eu să spun!” Vedeam totuși că puțin îi era și rușine, dar nu voia cu adevărat să reunească familia, poate nu îndrăznește să dea ochii cu mama. Pe mama o sunam din Canada foarte des, chiar un pic mai des decât trebuia. În jur de 1000 dolari era numai telefonul lunar. Din convorbirile telefonice mi-am dat seama că mama se îmbolnăvește. Glasul ei era tot mai stins cum treceau săptămânile. Fără noi, băieții ei pe care ne-a crescut cu greu, era disperată. Cu toate că încerca să-și ascundă durerea, zicea: „Mama rămâne aici, și vă asigură acest apartament din Bichișciaba, dacă nu vă reușește ceva,

veniți înapoi la mine că eu vă aștept tot timpul. Dacă în schimb reușiți ceva, eu vând totul și merg la voi!” Astfel mama a stat prompt pe situație și ceea ce a realizat cu două mâini și cu apartamentul nostru din Sibiu pe care l-a putut vinde mai târziu, a cumpărat aici o locuință. În Canada am petrecut șase luni foarte frumoase, dar la fel de dureroase. Am lucrat acolo puțin, am jucat fotbal la un nivel mai înalt decât aici, dar durerea mamei care o simțeam, vorbind cu ea la telefon, m-a făcut să revin. M-am simțit dator să vin înapoi, dar chiar dacă nu simțeam această datorie, instinctul m-ar fi adus înapoi. Fratele meu nu s-a întors cu mine.

Din nou lângă mama

— Ajungând acasă mi-am dat seama că mama suferă de o panică depresivă foarte adâncă, ceea ce au adevărit și medicii, dar fiind din nou lângă ea și-a revenit. Aici am început să muncesc și am ținut umărul cu ea trei sau patru ani. Mama e o femeie drăguță, veselă, energică și acum zici că are vreo 30 de ani. Am muncit la început la abatorul de păsări din Bichișciaba și între timp am făcut școala de electrician. La despărțirea de tata am promis că o să termin această școală, deoarece era o meserie căutată în Canada. Planul meu dus din nou până la capăt a fost perfect, dar aici s-a oprit. Tata și aici a dat înapoi, nu a mai răspuns la telefon cum trebuie, mă lăsa să vorbesc pe robot. După mai multe încercări m-a făcut să-mi fie foarte mare dezamăgirea în suflet. Nu mi-a dat ajutorul promis, iar fratele meu nu era încă stăpân pe situație să-mi dea ajutorul. Astfel am luat decizia finală de a rămâne aici lângă mama. Patru ani de zile am fost angajat la stația de benzinărie „Petrom” din Bichișciaba, după care am demisionat din cauza metodelor comuniste sub forma cărora conducea acel șef de atunci. Ținea acolo o tiranie. Deci după patru ani i-am zis: „La revedere! De comunism am fugit și aici l-am regăsit!” și l-am lăsat acolo. ➡

Povestea zguduitoare...

➔ Am mai muncit ca gardian la TESCO și mi-a plăcut tot timpul meseriile pe care mi le-am ales. Acum lucrez la MÁV, la calea ferată. După un curs de cinci luni am devenit șef de tren și deocamdată mă simt perfect. E o muncă pe care am început să o iubesc. Sunt tot timpul în mișcare. Sunt și antrenor de volei la Bichișciaba și până anul trecut am și predat volei la o școală profesională. Anul acesta am câștigat județeană și urma să mergem pe țară, dar din lipsă de fonduri am renunțat.

Colaborarea cu românii din Ungaria

– De la terminarea liceului am participat de câteva ori la programele și manifestările comunității românești, dar, spun sincer, am fost dezamăgit și am hotărât să mă retrag. O mică dezamăgire am avut când am început să învăț aici la școală, cum că nu s-a vorbit românește, cu toate că am fost înscris la o școală românească. În clasele VI–VII nu așteptam să se vorbească extraordinar românește în clasă, dar când la ora de limba română pur și simplu se vorbea maghiară mai mult de 10–15 minute, mă făcea să oftez. Eu am mai menționat că suntem la ora de limba română, pe care îmi venea să o țin eu de multe ori! Cu o idee, două, am mai ajutat ora sau îmi plăcea să dau ajutor colegilor care obișnuiau fiind cu limba lor maternă de aicea nu prea dădeau mare importanță la ceea ce se făcea în școală. Pentru că în loc de perdea ziceau „firhong”, în loc de ghiozdan ziceau „bădancă” și degeaba ziceam eu că se zice perdea și ghiozdan, pentru ei în continuare acestea rămăneau tot „firhong” și „bădancă”. Lucruri de genul acesta mă făceau să zămbesc, uneori chiar mă distrau.

Marea mea dezamăgire a fost însă atunci când participam la diferite reuniuni ale ATRU, sau eram chemat ca translator, sau să citesc o poezie, să ajut chiar la ceva. Toate aceste lucruri nu erau pentru mine o rugămintă foarte mare, dar vedeam că pentru acei oameni care m-au rugat, nu respectiva re-

uniune era importantă, ci situația materială. Și când am văzut că materialismul depășește orice limită a întâlnirii, a moralității, am hotărât să mă retrag. Când de exemplu îi auzeam pe unii: „Cum o fost? Câte tombole ai vândut? Cât asta?...” Lăcomia aceasta de bani m-a făcut să ies din asemenea cercuri. Sau când mi se zicea: „Haide fă! Vino la nouă, dar nu te pot plăti!” sau „Bine om mai vedea cum o fi... Mai te-oi suna...!” Asemenea lucruri, care sunt pornite dar deloc duse până la capăt nu m-au legat cu nimic. După un scurt timp am spus că pe mine nu mă mai interesează. Nu știu, poate am dat sau nu explicații, dar s-a simțit. Ce-a fost mai dureros este faptul că nu am fost recăutat, cu toate că de multe ori eram poate cel mai bun în limbajul român decât multe persoane care au învățat aici limba română sau au venit din România dar au uitat în scurt timp să mai vorbească românește. Eu eram tot timpul bine informat pentru că citeam foarte mult. Eu și la școală, în loc să învăț la matematică, unde poate nu ar fi stricat, citeam cărți. Așa că am părăsit total acele cercuri ale conducerii românilor din Ungaria, unde se aranjează doar situația materială, iar acea tombolă care se vindea la diferite reuniuni nu era privită ca o distracție ci era privită cum s-a vândut, cât s-a vândut, i-ai dat bilet, nu i-ai dat bilet. Se privește numai material, nu se privește spre un viitor al unei situații de tradiție românească! Că doar tot de

asta se vorbește, nu? „Să păstrăm tradiția românească!”

După părerea mea personală, dacă în asemenea mod se va ține pasul în continuare, nu știu unde se va ajunge. Nu de aceea pentru că eu privesc foarte înorot viitorul, dar până nu se va face o renaștere, până nu va fi dat tineretului o posibilitate de modificare și nu se va face braț la braț ceva cu cei tineri, nu se va ajunge nicăieri. Să nu se mai înșele atâta, să nu se vorbească în dodii, prostii. Am observat acest lucru! De multe ori se vorbește numai prostii, nu se vorbește adevărul!

Dacă pe viitor voi vedea o situație mai frățească și nu numai de dorință de bani și putere, ci o situație de țel care este chiar pentru românită, dacă pot personal ajuta cu ceva, cu orice, atunci aș spune: Da! Ajut oricând! Calitățile pe care le-am avut au dispărut, dar sunt înăuntru, doar trebuie trezite. Și dacă vorbim de o românită, haide să ajutăm să devină o românită adevărată!

Situația în care mă aflu acum e așa cum mi-am dorit. Fac parte dintr-o clasă socială medie. Au fost zile când a trebuit să suferim, dar acum trăim normal. Mama și tatăl meu adoptiv și-au cumpărat o casă de vacanță și s-au mutat acolo definitiv lăsându-mi mie apartamentul. Eu nu sunt deocamdată căsătorit, dar adevărul e că nu prea am căutat cu lumânarea. Spun sincer că întotdeauna mi-am dorit o fată româncă. Dar mai caut. Am timp.

Anca Liana Crișan

Natura lui Ioan Precup

„Un tablou nu este doar o simplă creație, ci este și o destăinuire a sufletului creatorului. Care sunt caracteristicile tablourilor lui Ioan Precup? Înainte de toate sensibilitatea și dragostea cu care se apropie de natură”, cu aceste cuvinte a fost deschisă, zilele trecute, expoziția lui Ioan Precup de către medicul-psihiatru dr. Gógh Edit, la Casa de Cultură din Kunszentmárton. Dascălul Precup, originar din Jula, timp de 40 de ani a predat în acest oraș și în localitățile din împrejur, dar n-a uitat niciodată de locul său natal, de sălajul de lângă malul Crișului Negru, unde și-a petrecut copilăria. Acest sălaj reappare și acum, în formă de o schiță în tuș, și

este poate lucrarea cea mai valoroasă a lui, dar este și pentru cei care îl cunosc din copilărie. Azi, ca pensionar se va putea dedica în întregime pasiunii sale, de a se apropia de natură, de a se așeza în mijlocul naturii pentru a ne ajuta, cu filtrul său de artist să pricepem mai bine acel miracol, care este natura. Deși această expoziție din Kunszentmárton este deschisă numai până pe 3 noiembrie, despre cele spuse în legătură cu arta și sensibilitatea lui Ioan Precup se vor putea convinge peste câteva săptămâni și iubitorii artei din Jula, când la sfârșitul lunii, la sediul Uniunii Culturale, i se va deschide o nouă expoziție.

Petru Cămpian

Curs pentru legumicultori

Joiă trecută, pe 26 octombrie, un grup de legumicultori s-a întrunit la Jula pentru a cunoaște sfaturile unui specialist în domeniu.

În organizarea Ministerului pentru Protecția Mediului și a Apelor, în colaborare cu Serviciul pentru Protecția Plantelor și a Solului din județul Bichiș, a început un șir de 6 prelegeri despre dezinfectarea solului și despre protecția plantelor.

La întâlnire au participat, de această dată, cultivatori din Jula și Micherechi, iar prelegerea a fost ținută de Vasas

László, specialist în domeniul protecției plantelor.

Șirul manifestărilor, la care vor participa și reprezentanți ai Ministerului pentru Protecția Mediului, va continua în data de 9 noiembrie, cu începerea de la ora 17.00, la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, Jula, str. Doja nr. 8. Organizatorii îi așteaptă pe toți cei interesați.

R. Păcaș

www.foaia.hu

Caricatura spune întotdeauna adevărul

Puțini dintre contemporanii noștri se arată dispuși să pozeze unui caricaturist. Pentru cei mai mulți dintre noi a fi subiectul unei caricaturi este similar cu a fi ținta batjocurii și ironiei. Nimic mai fals. Trebuie să ai un deosebit simț al umorului pentru a accepta caricatura ca pe un test, ca pe o oglindă în care ceea ce e urât devine și mai urât iar ce este frumos și drept devine, evident, mai frumos și mai drept. Caricatura nu poate decât să pună în lumină ADEVĂRUL. De aceea cei care se pun la dispoziția unui caricaturist sunt atât de rari...

Studiind *Moftul Român*, îl descoperim în mai multe caricaturi pe Caragiale. În 1900, Nicolae Mantu, caricaturistul revistei avea 29 de ani. Caragiale, proprietarul și directorul revistei *Moftul Român* avea 48 de ani. Dată fiind autoritatea pe care vârsta și poziția în redacția revistei i le confereau, este greu de presupus că fie și numai o virgulă din această revistă ar fi putut să apară fără voia maestrului.

Exemplificăm cu imaginea nr. 1.

numărul unic al revistei Caragiale, scos cu prilejul sărbătoririi maestrului, pentru 25 ani de activitate literară. Coperta revistei pe care, fără îndoială, I. L. Caragiale a dorit-o specială, este ilustrată cu două excelente caricaturi înfățișându-l pe maestru, realizate la cererea expresă a acestuia.

Așadar, Caragiale voise să fie subiect de caricatură iar caricaturistul *Moftului* îi îndeplinesc voia.

Este deci hotărârea lui Caragiale, *testamentul său*,

cu, Corneliu Baba și atâția alții care l-au portretizat, n-au făcut altceva decât voia maestrului umorului românesc și universal.

Nu putem încheia fără a reproduce scrisoarea trimisă de către Caragiale bunului său prieten, actorul și caricaturistul Ion Anestin, unchiul celebrului artist plastic de mai târziu. Scrisoarea care poartă data de 10/24 februarie 1912 e reprodusă de Șerban Cioculescu în volumul 7, „I. L. CARAGIALE – OPERE”, apărut în 1942 la editura Fundației Regale pentru Literatură și Artă:

„Frate Anestine, dragă Tizule, celebre artist, bătrâne și iubite prietene! Sufler ți-am fost, regisor ți-am fost, director ți-am fost, fabricant de roluri ți-am fost – și în toate m-am bucurat că ți-am fost pe plac. Dar, mai presus de toate, crede că mai mare bucurie mi-a făcut să constat astăzi, primind frumosul tău portret și cuvintele calde, cu cari l-ai însoțit, că, și ca prietin, m'ai prețuit din toată inima...”

Frumosul vis dintr-o noapte

al unui reporter român

CEA MAI MARE COLECȚIE DIN LUME, DE PORTRATE ALE UNEI PERSONALITĂȚI A CULTURII UNIVERSALE

Colecția CARAGIALE cuprinde lucrările a peste 1.500 de artiști plastici din 123 de țări de pe toate continentele, respectiv

- 44 de șefi ai unor organizații sau asociații naționale ale artiștilor plastici
- reprezentanți a peste 500 de mari cotidene din toată lumea
- trei laureați ai Premiului Pulitzer pentru caricatură de presă

www.caricatura.ro

În trenul de plăcere

BUCUREȘTI-SINAIA

Și detaliu în imaginea nr. 2.

Alte caricaturi publicate în *Moftul Român*, avându-l ca personaj pe Caragiale... (vezi imaginea nr. 3)

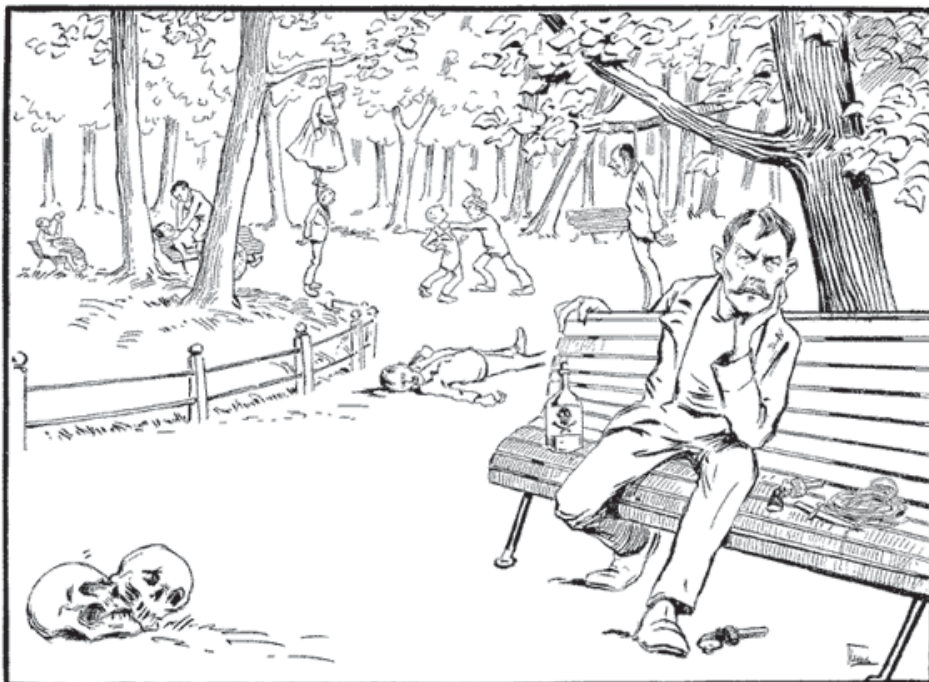
Observația e întărită de

de a fi subiect de caricatură.

Constantin și Aurel Iliquide, Ary Murnu, Anestin, B'arg, Petrescu Găină, Iosif Iser, Gion, Silvan Ionescu, Șirato, Pompiliu Dumitres-

CISMEGIUL

singurul loc de petrecere convenabilă pentru bucureșteni

Gemene de culori diferite

Identice, dar total diferite! Un fapt rarism s-a petrecut la o maternitate din Burpengary, nordul orașului Brisbane, Australia. O femeie – negresă – a născut două gemene: una albă și una neagră! Evenimentul s-a petrecut în luna mai, însă informațiile către presă au ajuns abia acum.

Soțul femeii, *Michael*, de 34 de ani, s-a născut în Germania. *Natasha Knight*, soția sa, a mai născut o fetiță – Taylah, acum în vârstă de 5 ani – blondă cu ochi albaștri, însă cu pielea cafenie.

Medicii susțin că astfel de cazuri se întâlnesc unul la un milion. Mama gemenelor Alicia – albă și Jasmin Singerl – negresă, este născută în Jamaica, dar originile ei sunt mixte: jamaicano-engleze. Ea a recunoscut că a fost șocată imediat ce și-a văzut pentru prima dată gemenele.

„Este uimitor. Sunt atât de diferite! Nu ne vine să credem! Cineva m-a și întrebat dacă nu cumva s-a întâmplat să fie înlocuită una dintre ele în spital. Dar sunt fetițele mele și sunt atât de frumoase!”, a declarat Natasha pentru mirror.co.uk.

Specialiștii explică faptul prin aceea că ovulele unei femei – cum e cazul Nata-shei – cu mai multe origini, au gene, în majoritatea cazurilor, atât pentru pielea albă cât și pentru cea de culoare închisă. Foarte rar ovulele pot conține gene doar pentru culoarea dominantă.

Și-a născut propriul nepot

O femeie din Japonia, trecută de 50 de ani, a născut un copil pe care l-a purtat în pânțe pentru fiica sa, căreia îi este imposibil să rămână însărcinată după ce a avut cancer la uter, relatează Reuters.

Cazul este așteptat să stârnească dezbateri aprinse în Japonia, unde atât guvernul, cât și asociațiile medi-

cale se opun practicilor în care sunt implicate mame surogat.

Șeful maternității în care femeia a născut a precizat că pacienta a primit un ovul de la fiica sa și spermă de la soțul acesteia. Este prima oară când, în Japonia, o femeie naște copilul fiicei sale, aducându-și, astfel, pe lume propriul nepot.

S-a căsătorit cu un... deal

Un adolescent din India s-a căsătorit cu un... deal, pentru a câștiga bunăvoința acestuia și pentru a anula un blestem aruncat asupra mamei sale!

Tânărul, Robin, s-a căsătorit cu dealul numit Lakshmi, după zeul prosperității, în prezența a numeroși martori. Mama băiatu-

lui, care a căzut și s-a rănit în timp ce încerca să urce dealul cu pricina, a fost convinsă că zeul n-o mai are la inimă. Din acest motiv, ea a început să se roage la Lakshmi, iar după trei luni acesta i-a apărut în vis și i-a cerut să-și căsătorească fiul cu dealul pe care a căzut.

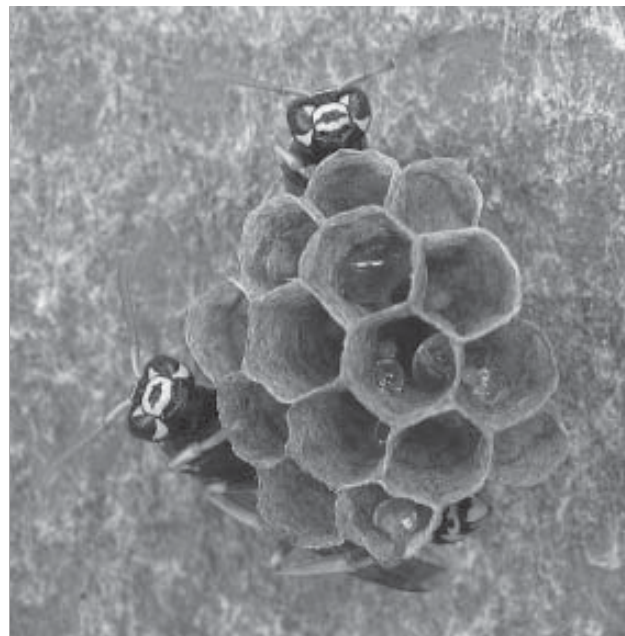
(Rompres)

Albină de 100 de milioane de ani

Entomologii americani au anunțat recent descoperirea unei albine ce a trăit în urmă cu mai bine de 100 de milioane de ani, perfect conservată în chihlimbar, cea mai veche insectă de acest fel descoperită vreodată și care va furniza oamenilor de știință date importante despre răspândirea rapidă pe glob a plantelor cu flori, informează AFP recepționată de Rompres.

Acest specimen reprezintă o verigă foarte importantă în explicarea răspândirii rapide pe glob a plantelor cu flori în urmă cu peste 100 de milioane de ani, albinele având un rol important în polenizarea acestor plante, au precizat oamenii de știință de la Universitatea americană Oregon a căror descoperire a fost publicată în revista Science.

Albina descoperită este cu 35 până la 45 de milioane de ani mai „bătrână” decât

toate fosilele acestor insecte descoperite până în prezent și a fost clasificată într-o nouă familie de albine ce a primit denumirea de Melittosphécidae. Insectele din această familie aveau caracteristicile morfologice

comune cu ale albinelor și viespilor moderne, fapt ce confirmă teoria că albinele moderne dependente de polen pentru a supraviețui reprezintă o etapă evolutivă la care au ajuns anumite familii de viespi carnivore.

Sfârșitul lumii va fi în 2.225.006

Zilele trecute, un grup de cercetători din Olanda și SUA au indicat data absolut exactă a sfârșitului lumii. Potrivit specialiștilor Universității Utrecht, Apocalipsa va veni la 31 octombrie a anului 2.225.006.

Atunci va începe era glaciară, toate formele de viață vor dispărea, oamenii vor

avea soarta dinozaurilor. Oricum, nu vom mai arata ca acum. Pentru că, potrivit altui studiu realizat de oamenii de știință britanici, pe viitor omenirea se va împărți în două subtipuri – oameni „frumoși” și „bestii”, adică hidoși de urăți. Așa susține cercetătorul *Oliver Karry*. El a ajuns la concluzia că în

următorii 100 de ani, inegalitatea socială dintre oameni îi va împărți pe locuitorii Planetei albastre în două categorii. Elita urmașilor noștri vor fi înalți, bine construiți, sănătoși, frumoși și creativi. Cei din clasa de jos vor fi „bătuți în cap”, mici de statură, cu privirea neprietenoasă și vorba aspră.

Dentiștii faraonilor, descoperiți în Egipt

Arheologii egipteni au descoperit trei noi morminte la sud de orașul Cairo, în complexul de piramide de la Saqqara, care aparțin unor stomatologi regali! Mormin-

tele au fost descoperite în necropola Egiptului antic, Saqqara, complexul de piramide vechi de 4.200 de ani, după ce poliția locală a capturat o bandă de profa-

natori de morminte. Inscripțiile de pe pereții camerei unde se aflau mormintele includ un blestem care avertizează pe oricine care intră că va fi mâncat de șerpi și de crocodili. Pe zidul opus celui pe care este inscripționat blestemul este desenat profilul unui dentist-șef care pare că îi fixează cu privirea pe trecători. Mormintele datează din timpul celei de-a Cincea Dinastii și au fost construite pentru a-i onora pe dentistul-șef regal și pe cei doi asistenți ai acestuia. Ele nu conțin mumiile dentiștilor și au fost construite din lut, cărămizi și calcar, materiale preferate de clasa superioară a Egiptului.

Fotbal

A plecat și Cârțu

Cosmin Olăroiu, Gheorghe Hagi și Sorin Cârțu, sunt numele grele din fotbalul românesc care n-au rezistat mai mult de un an pe banca tehnică a Politehnicii Timișoara. De la venirea în capitala Banatului a noului patron Balkan Petroleum și exigențele conducerii și a suporterilor au crescut pe măsura bugetului apropiat de cel al marilor adversari din București. Sorin Cârțu a părăsit Timișoara după înfrângerea suferită de la Pandurii Târgu-Jiu.

De această dată, patronul *Marian Iancu* nu a adus un antrenor cu nume răsunător, ci a ales varianta de a-l împuternici cu problemele lotului de seniori pe tânărul tehnician al juniorilor, pe *Alin Artimon*. Pe de o parte, se pare că Iancu s-a plictisit de legarea contractelor cu sume fabuloase în România și a ales o variantă mai ieftină, totodată destul de sigură, deoarece Artimon cunoaște bine lotul și nu va putea da greș foarte ușor, luând în considerare și faptul că în următoarele etape Poli Timișoara se va întâlni cu

adversare mai modeste, echipa trecând deja peste toate partidele cu grad de dificultate mai ridicat. Pe de altă parte, faptul că pe Artimon l-au împuternicit pe o perioadă nelimitată, fără de a preciza timpul minim după care pe moara acelora, care susțin că în culise se caută ori un antrenor străin, ori unul român, care la ora actuală activează în străinătate. Se vehiculează numele lui *Ladislau Bölöni*, despre care este așteptat de selecționer în Ungaria, dar și Iancu l-ar vrea în Banat. Se mai spune că se duc tratative secrete și cu *Ioan*

Andone, la ora actuală antrenor în Cipru. Mai nou s-a răspândit chiar și vestea revenirii lui *Gheorghe Hagi*, dar este greu de imaginat ca Hagi să revină la un lot practic neschimbat și într-un anturaj care nu i-a adus nici o satisfacție profesională. În acest timp ex-timișoreanul *Cosmin Contra*, actualmente jucător la Getafe, în prima divizie spaniolă și-a exprimat dorința de a reveni pe plaiurile natale și a spus că visul lui este să fie antrenor-jucător al formației, care la consacrat. Oficialii bănățeni se arată dispuși să-l primească chiar și în dublă calitate, mai ales că o problemă capitală a lotului este că în el nu se află nici un lider.

Dar încă nu se știe ce va aduce viitorul. Un lucru este cert, modestul Alin Artimon, fără nume încă în profesie, a calificat echipa în optimile de finală a Cupei

României. E adevărat că izbânda a fost aproape sută la sută asigurată dinainte, deoarece Poli a jucat cu echipa s-a de satelit Poli II. Dar apoi a urmat o victorie pe teren propriu, în Liga I, învingând cu 1-0 formația Jiul Petroșani. Cu această victorie timișoreni se mențin în plutonul de urmărire al liderului fără

drept de apel, care este Dinamo cu 13 victorii din tot atâtea meciuri. Iar dacă în următoarele patru partide Artimon va reuși să se mențină în acest pluton, și își păstrează șansele de a participa, sezonul viitor, în cupele europene, s-ar putea ca să-l prindă și sezonul de primăvară la cârma echipei bănățene.

Gimnastică

A murit descoperitorul lui Hagi

Cel care i-a descoperit pe *Gheorghe Hagi* și *Iannis Zicu*, maestrul antrenor *Iosif Bükössi*, a trecut în veșnicie pe 30 octombrie, luni. Nea Józsi avea 69 de ani și s-a stins din viață în urma unei infecții la ficat. Antrenorul de origine maghiară a ajuns la Constanța încă de tânăr și și-a dedicat toată viața descoperirii talentelor tinere, printre care a devenit cel mai cunoscut supranumit „Maradona din Carpați”. Hagi, în decursul carierei sale niciodată nu a uitat de primul său „profesor”, invitându-l de multe ori la meciurile sale de pe stadioanele vestite din Europa. Chiar și în ultima perioadă a vieții lui i-a fost alături,

insistând pentru tratament, când mentorul său din trecut nu a dat importanță semnelor bolii sale. Prin

decesul lui nea Józsi, fotbalul românesc a pierdut un mare descoperitor de talente.

Fotbal

„Introvertitul” Munteanu, fruntaș în Bundesliga

Mijlocașul Vlad Munteanu, transferat în vară de la Dinamo București la Energie Cottbus, pentru suma de 200.000 de euro, a impresionat presa germană prin faptul că la debutul său în Bundesliga este, după 12 etape, în fruntea clasamentului golgheterilor, cu cinci reușite.

Sub titlul „Munteanu, introvertitul”, cotidianul *Lausitzer Rundschau* a realizat un portret al fotbalistului, în care îl prezintă pe românul iubitorilor de fotbal din Germania, notând că acesta „nu este un tip care sa țină prima pagină a ziarelor”.

„El este vecin cu *Sergiu Radu* (n.r. – celălalt român de la Energie Cottbus), iar prietena sa trăiește la București. Munteanu studiază pentru a obține o diplomă de manager sportiv și vorbește fluent limbile engleză și italiană”, scrie *Lausitzer Rundschau*. Publicația germană a remarcat „neobișnuita tehnică a șutului cu piciorul stâng. Deși are o înălțime de 1,83 metri, românul este rapid ca o săgeată. Centrează precis în centrul atacului. Încă de la debutul său în Bundesliga s-a arătat a fi periculos în fața porții”, a punctat cotidianul citat.

Antrenorul echipei Ener-

gie Cottbus, *Petrik Sander*, a remarcat spiritul de echipă al mijlocașului român. „Faptul că a marcat deja cinci goluri reprezintă o realizare senzațională și este bun pentru încrederea în sine. El se vede mereu ca un simplu component al echipei, iar asta este bine”, a afirmat tehnicianul german. La rândul său, Vlad Munteanu, a declarat că speră ca evoluțiile bune de la Cottbus să îl readucă în circuitul echipei naționale a României, pentru care a jucat până în prezent într-un singur meci, amicalul cu Grecia, din 21 august 2002, pierdut de tricolori cu scorul de 0-1. „Sunt fericit că am debutat cu dreptul la Energie. Coechipierii m-au sprijinit foarte mult. Scopul meu este să cresc în valoare. Bineînțeles, mi-ar plăcea să joc din nou în echipa națională. Dar asta va veni de la sine, dacă voi avea evoluții constante”, a declarat mijlocașul român.

Roma mai vrea jucători români

Echipa italiană de fotbal AS Roma îi va prelunge contractul fundașului *Cristian Chivu* până în anul 2012 și dorește să mai achiziționeze și alți jucători români de fotbal talentați, grație bunei colaborări cu firma de impresariat a fraților *Ioan* și *Victor Becali*, scrie presa italiană, citată de *Rompress*.

Potrivit cotidianului „*Corriere dello Sport*”, AS Roma are în vizor trei internaționali români: fundașul *Răzvan Raț* și atacantul *Ciprian Marica*, de la campioana Ucrainei, *Șahțior Donețk*, precum și tânărul apărător al echipei Dinamo București, *Ștefan Radu*, considerat „urmașul” lui Chivu.

TVR 1

Luni 6 noiembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.00 Cinemaniacii (R) 8.30 Desene animate 9.25 Izolați în România 9.35 Vreau să fiu... cu Itsy și Bitsy (R) 10.10 Surprize, surprize... (R) 12.45 Integrame despre integrare 13.00 Jurnal TVR 14.30 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Sănătate pentru toți! 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Reflector 19.45 Iartă-mă **21.10 Izolați în România** 21.45 Jurnalul TVR 22.05 Prin plan 22.45 Nocturne 23.30 Serial. Viața ca-n filme.

Dite Dinesz, producătoarea documentarului „Izolați în România”

Marți 7 noiembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.00 Parteneri de week-end (R) 8.30 Dese animate 9.25 Izolați în România 9.35 Joaca de-a poveștile (R) 10.05 Nocturne (R) 10.50 Celebritățile timpului tău 11.00 Dis-de-seară (R) 12.00 Serial. Cory și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Oglinda retrovizoare 15.00 Kronika. Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Impas 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Fetele din calendar 21.10 Iubită doamnă, Televiziunea 21.45 Jurnalul TVR 22.05 Prim plan 22.45 Dinastia 23.30 Serial. Viața ca-n filme.

Miercuri 8 noiembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.00 Dinastia 8.30 Dese animate 9.25 Izolați în România 10.05 Lumea citește! (R) 11.00 Dis-de-seară (R) 12.00 Serial. Cory și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Oameni ca noi 15.00 Convietații 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Pe ce dăm banii? 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. La urgență 20.15 Ochiul magic 21.15 Deschi-de-ți inima! 21.45 Jurnalul TVR 22.05 Prim plan 22.45 Cultura libre 23.30 Serial. Viața ca-n filme.

Joi 9 noiembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Serial. Justiție militară 8.00 Reflector 8.30 Desene animate 9.25 Izolați în România 9.35 Un european ca mine (R) 10.05 Cultura libre (R) 11.00 Dis-de-seară (R) 12.00 Serial. Corry și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Akzente. Emisiune în limba germană 16.00 Jurnal 16.15 Povești întinsecate 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Bronco Billy 21.20 Hollywood star 21.45 Jurnalul TVR 22.05 Prim plan

Vineri 10 noiembrie

8.00 Mic, da' voinic! (R) 9.25 Izolați în România 9.35 Un european ca mine 10.05 Garantat 100% (R) 11.00 Dis-de-seară (R) 12.00 Serial. Cory și restul lumii 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Parlamentul României 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Interes general 17.00 Dis-de-seară 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Stele de... 5 stele 20.50 Serial. Lost: Naufragiați 21.45 Jurnalul TVR 22.05 Lumea citește! 23.10 Film. Bonnie și Clyde.

Sâmbătă 11 noiembrie

8.30 Vreau să fiu... cu Itsy și Bitsy 9.00 Joaca de-a poveștile 9.30 Elefantul cu bulină 10.00 Cartea europeană 11.00 Meseria, brătară de aur. 11.35 O vedetă... populară 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Serial. La Urgență 14.20 TVR 50. 15.00 Revoluții eguate 16.00 Efectul MG 16.30 Cinemaniacii 17.00 Telemenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Surprize, surprize... 20.50 Jurnalul TVR 21.10 Surprize, surprize... 22.10 Film. Cum să ajungi președinte.

Duminică 12 noiembrie

6.00 Universul credinței 7.00 Semne 7.30 Desene animate 8.30 Supertrupa 9.00 Numai cu acordul minorilor 10.00 Festivalul de muzică pentru copii 10.35 Viața satului 12.00 Săptămâna politică 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Supermarket de divertisment 15.00 Serial. Justiție militară 16.00 Parteneri de week-end 16.35 Teazar folcloric 18.00 Jurnalul TVR 19.30 Fotbal: Steaua-FC Național 22.10 Garantat 100% 23.10 Film. Cum se țin bărbaiți în lesă.

TVR 2

Luni 6 noiembrie

7.00 Top 7. (R) 8.00 Coolmea distracției (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Ce bine e! (R) 11.30 Poftă bună! (R) 12.00 Fără limite (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 E Forum 16.00 Serial. Doctor Who 17.00 Ochiul științei 17.35 Serial. Caracatița 18.25 Tribul. Documentar 19.00 EU-RO Case 19.30 Lumea de aproape 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Novocaină și dureri de cap

Marți 7 noiembrie

7.00 Ochiul științei 8.00 Serial. Doctor Who (R) 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Caracatița (R) 12.00 Zestrea românilor (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Doctor Who 17.00 La plimbare prin Europa 17.30 Serial. Caracatița 18.25 Școala părinților 19.00 Jobbing 19.30 Arta supraviețuirii 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Ce înseamnă să fii onest 23.20 Desene animate.

Miercuri 8 noiembrie

7.00 La plimbare prin Europa 8.00 Serial. Doctor Who 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Caracatița (R) 11.25 Școala părinților (R) 12.00 Omul între soft și moft (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 E Forum 16.00 Serial. Doctor Who 17.00 Povești de la palat 17.35 Serial. Caracatița 18.25 Cum să nu ne îmbrăcăm 19.00 Bugetul meu 19.30 Bazar 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Camionul roșu-gri 23.00 Transfer

Joi 9 noiembrie

7.00 Povești de la palat 7.30 Serial. Cutia fantastică (R) 8.00 Serial. Doctor Who 9.00 Tonomatul DP2 11.30 Cum să nu ne îmbrăcăm? (R) 12.00 Bugetul meu (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Cutia fantastică 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Serial. Doctor Who 17.00 Lecția de... sănătate 17.35 Serial. Caracatița 18.25 Cățiva pași spre un management mai bun 19.00 Mogulii rusiei de azi 20.00 Ora de știri 21.10 Film. Comoara din Damasc

Vineri 10 noiembrie

7.00 Lecția de... sănătate 7.30 Serial. Cutia fantastică 8.00 Serial. Doctor Who 9.00 Tonomatul DP2 10.30 Serial. Caracatița 11.30 Cățiva pași spre un management mai bun (R) 12.00 Motomagia (R) 13.00 ABC... de ce? 13.30 Serial. Exploratorii galactici 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Hollywood reporter 16.00 Serial. Doctor Who 17.00 Lecția de management 17.35 Serial. Caracatița 18.25 Lecții de supraviețuire 19.00 D'ale lu' Mitică 20.00 Ora de știri 21.10 Campionatul de comedie 21.40 Planeta Moldova 22.10 Sinaia forever 23.10 Serial. Mica Britanie.

Sâmbătă 11 noiembrie

7.00 Serial. Școala micilor vrăjitoare 7.30 Megatehnicus 8.00 D'ale lu' Mitică (R) 9.00 Natură și aventură 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Proiect IT 10.30 Jobbing (R) 11.00 Lumea azi 11.30 Atlas 12.00 Serial. Stargate Atlantis **13.00 Fotbal: U Craiova-Poli Timișoara** 15.00 Bazar (R) 15.30 De la carte la film 16.00 Via sacra 17.00 Serial. Miracole 18.00 Planeta Pământ 18.50 Europa altfel 19.05 Serial. Andromeda 20.00 Ora de știri

Duminică 12 noiembrie

6.00 Serial. Miracole (R) 7.30 Zestrea românilor 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa 10.00 Motomagia 10.30 Sport extrem 11.00 Generația hip-hop 12.00 Ce bine e! 13.00 Învăț să alegi 14.00 Poftă bună! 14.30 Arta supraviețuirii (R) 15.00 Top 7 15.30 Dincolo de hartă 16.00 Serial. PS. Te iubesc 17.05 Serial. Fărmece 18.00 Misterele din Rennes-le-Chateau 19.00 Palatele rromii 19.30 Omul între soft și moft 20.00 Ora de știri 21.10 Mari seriale. Întoarcere la Brideshead 22.10 Film. Stăpânul zodiacului.

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

6 NOIEMBRIE, LUNI (Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

7 NOIEMBRIE, MARȚI (Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere

8 NOIEMBRIE, MIERCURI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11:15: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.55: Încheiere

9 NOIEMBRIE, JOI (Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

10 NOIEMBRIE, VINERI (Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avanspremiera „Ecranul nostru” 11.00: Magazinul „Liceenii – de la 14 la 18” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

11 NOIEMBRIE, SÂMBĂȚĂ (Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Pe undele Europei – magazin eurorregional 15.58: Încheiere

12 NOIEMBRIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35: Sinteza știrilor săptămânii 14.45: Retrospectiva săptămânii (spicuirii din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00: Magazinul „Liceenii – de la 14 la 18” (reluare) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66.29 MHz și 66.14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

8 noiembrie 2006 (mtv ora 13.30)

Reluare: 10 noiembrie 2006 (m2 ora 14.30)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Emisiunea în Limba Română a Televiziunii Maghiare, după un buletin de știri, vă va prezenta o discuție cu profesoara Florentina Oltean din Jula. Subiectele vor fi: identitate, învățământ. Împreună cu profesoara julană vom dezbate probleme actuale ale comunității românești din Ungaria.

Realizator: Ștefan Crâsta

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 6 noiembrie 2006

15.30–16.00 Cronica germană (emisiune în limba germană) 16.00–16.30 Universul culturii 16.30–17.00 Ediția de Vest 17.00–17.30 Jurnal regional.

Marți, 7 noiembrie 2006

15.30–16.00 Tribuna partidelor parlamentare 16.00–16.55 De la om la om 16.55–17.00 Calea Europei 17.00–17.30 Jurnal regional.

Miercuri, 8 noiembrie 2006

15.30–16.00 Panoramic sud-vest 16.00–16.45 Viața la țară 16.45–17.00 Dialog spiritual 17.00–17.30 Jurnal regional.

Joi, 9 noiembrie 2006

15.30–16.00 Tribuna partidelor parlamentare 16.00–16.15 Traio Romano 16.15–17.00 3Sfatul acacemic 17.00–17.30 Jurnal regional.

Vineri, 10 noiembrie 2006

15.30–16.00 Orizonturi sârbești 16.00–16.55 Punctul pe i 16.55–17.00 Să ne-auzim vorbe 17.00 Jurnal regional.

Sâmbătă, 11 noiembrie 2006

16.00–16.30 X-tra 16.30–16.45 Sănătatea 16.45–17.45 În prelungiri 17.45–18.00 Jurnal regional.

Duminică, 12 noiembrie 2006

16.00–17.00 Cântecul de acasă 17.00–17.30 Întâlniri esențiale 17.30–18.00 Izolați în România.

Dictionare ale limbii române
www.dexonline.ro

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
www.rri.ro

UMOR

Linkuri utile:

- www.foaia.hu
- www.romanul.hu
- www.balcescu.sulinet.hu
- www.ziare.com
- www.astazi.ro
- www.startpage.ro
- www.ici.ro/romania/indexrom.html

Secretul străbunicii: fiertul săpunului

În trecut, printre treburile casnice, spălatul nu a fost un lucru deloc ușor, nu existau nici curent electric, nici apă curentă, nici mașini de spălat, nici detergenți. Munca femeilor nu era deloc ușoară. Acestea foloseau săpunul fiert acasă, cu sodă caustică, din grăsimea și jumările de porc adunate peste an. Și totuși rufele acestora erau frumos spălate. Acest lucru îl făceau cu truda mâinilor, fără aparate și fără miraculoasele prafuri de spălat. Spălarea cu săpun este cea mai veche modalitate de spălare. Cu toate că în zilele noastre munca gospodinelor s-a ușurat cu modernele mașini de spălat rufe și detergenții nelipsiți din orice gospodărie, totuși la Chitighaz am mai găsit femei care nu au dat uitării tradiționalul săpun pe care îl preparau mamele și bunicele acestora. Zilele trecute, împreună cu o echipă de filmare a redacției românești din Seghedin am fost părtași la prepararea săpunului de către gospodinele **Florica Istin** și **Ileana Sabău** din Chitighaz.

Multe dintre săpunurile care se găsesc astăzi în magazine nu sunt săpunuri adevărate, ci pur și simplu detergenți. Detergenții sunt produși bazați pe gaze, precum gazolina și kerosenul, dăunătoare pielii și sănătății noastre. Săpunul de casă are o istorie cu rădăcini adânci în trecut. Din cele mai vechi timpuri, se cunosc metodele de preparare ale acestuia. Metoda veche de fabricare a săpunului necesită un cazan, în care se fierbe materia grasă împreună cu o anumită cantitate de apă și hidroxidul de sodiu (soda caustică) în decurs de vreo două ore. Clasicul și eficientul săpun de casă, printr-un secret profesional, este ecologic, natural, sănătos și își face treaba de minune. Fiind de față la prepararea săpunului, aceste două harnice gospodine ne-au învățat cum se procedează.

Florica Istin: – E foarte simplu. Pui într-o căldare sau într-un ceaun 10 litri de

apă, 5 kg grăsime și 1 kg sodă și le lași să fiarbă cam 2 ore, amestecând continuu ca să nu dea în foc. Dacă amestecul dă în foc, adaugi 1–2 căni de apă caldă ca să se astâmpere. În cazanul de fierbere, la sfârșitul ace-

tei reacții, se găsește un amestec omogen. Pentru a separa săpunul de acesta se adaugă sare de bucătărie și se lasă în repaus; sarea de bucătărie precipită săpunul. Stratul superior îl punem într-o formă, de exemplu într-o ladă de lemn, și se lasă să se întărească prin răcire. Blocul de săpun format se taie cu un fir metalic în calupuri.

Ileana Sabău: – După ce se pun cantitățile necesare și începe să fiarbă, trebuie să ai la el foc potrivit să nu dea în foc. Eu, după ce văd că începe să iasă la suprafață leșia, caut să văd dacă săpunul e gata, cu o pană de la cocoș astfel: pun o pană în săpunul care fierbe învârtind-o de câteva ori. Când scoți pana, trebuie să iasă numai nervura penei, nu și puful cu penele care trebuie să cadă în vas din

cauza concentrației de sodă. După ce a fiert săpunul, îl las la răcit până a doua zi, după care îl tai bucăți și îl pui la uscat în pod. Ce rămâne în căldare (leșia) se poate folosi la curățatul oalelor.

– **De unde ați învățat să fierbeți săpun?**

Florica Istin: – Mama o fiert în fiecare an și nici nu doar odată. De când mama nu mai e, o mătușă, Măriuca lui Conyhaș, Dumnezeu să o ierte, o stat lângă mine când am fiert prima dată și de atunci fac anual cu mult drag. Soțul meu **Mihai** mă ajută, pentru că trebuie să stăm tot timpul lângă el să nu dea în foc și trebuie grijit

să se întoarcă în el numai într-o direcție.

Ileana Sabău: – De la mama am învățat. Pe vremuri ma-ma fierbea și de trei ori pe an. Tare mult săpun o folosit pentru că noi am fost cinci copii la părinți și o trebuit tare mult să spele după noi.

– **Toată lumea în ziua de azi folosește detergenți moderni. Vă rog să-mi spuneți de ce dumneavoastră folosiți în continuare săpun de casă și cum îl folosiți?**

Florica Istin: – Eu spăl mult și în mâini, dar în mașina de spălat pun apa să se încălzească după care rad cu un răzălău săpunul și las ca mașina să meargă în gol pentru ca acesta să se topească și să nu lase urme pe haine. Mai pun și praf de spălat, dar cu săpun așa spăl hainele, ca florile! Eu nu schimb săpunul și mașina mea de spălat pe nici o mașină automată.

Ileana Sabău: – Eu săpunul de casă îl tai bucățele mai mici, le pun într-un ciorap pe care îl leg la capăt și îl pun în mașina de spălat ca să nu ajungă săpunul la haine să le facă pete. După ce face apa multă spumă, scot afară ciorapul. Și eu mai folosesc detergent de la magazin, mai ales când vine nepotul la noi, pentru că lui nu îi place când mă vede cu săpunul. Dar spală tare frumos și nu e mare lucru să îl faci. Îmi place tare mult.

A.L.Crișan

